

Jurinova jeseň 2020

**ZBORNÍK VYBRANÝCH PRÁČ 16. ROČNÍKA
CELOSLOVENSKEJ LITERÁRNEJ
SÚŤAŽE DUCHOVNEJ TVORBY**

Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti
Žilinského samosprávneho kraja

2020

”

Buď milosrdný, Bože zmilovania,
vlasti našej a národu nášmu
i teraz, vo chvíľach skúšok,
keď nový prival bolesti srdcia nám gniavi...
nech papršky radosti zalejú jasom
podtatranské údolia.

Pavol Hrtus Jurina, Slovenský národ. Roč. 1, č. 16 (15. 9. 1949), s. 3

Celoslovenská literárna súťaž duchovnej tvorby „Jurinova jeseň“ nesie meno významného exilového spisovateľa Pavla Hrtusa Jurinu, ktorého myšlienky, výroky, básne a prozaické diela napĺňa láska k rodnej vlasti a hlboká viera v Boha. Literárna súťaž, ktorej hlavným organizátorom je Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja, je zároveň spojená so spomienkou na ďalšiu významnú osobnosť duchovnej tvorby – básnika a kňaza Jána Harantu. V tohtoročnom 16. ročníku Jurinovej jesene 2020 výnimočne udelíme Cenu Františka Tagányiho na počesť ďalšej významnej národnej osobnosti – kňaza pôsobiaceho na Kysuciach.

Súťaž si počas svojho trvania našla mnoho priaznivcov, ktorí sa aktívne venujú duchovnej tvorbe a rozvíjajú svoj literárny talent. Teší nás ich záujem i práca odbornej poroty v zložení: Teodor Križka, Ján Gallik a Katarína Džunková, ktorí svojim vysoko odborným, hlboko ľudským a trpezlivým prístupom formujú a usmerňujú rozvíjajúcu sa duchovnú tvorbu na Slovensku.

Zborník, ktorý predkladáme čitateľom, ponúka výsledky vyhodnotenia odbornej poroty, ktorá posudzovala tvorivú invenciu najlepších poetických a prozaických textov zaslaných do aktuálneho ročníka súťaže.

Básne a poviedky sú odrazom vnútorných pocitov a prežívania súčasného diania – často poznačeného i strachom z pandémie. Pretavenie osobných pocitov a skúseností prispievajúcich súťažných autorov do poézie i prózy obohacuje rozmanitosť súčasnej duchovnej tvorby. Odborná porota hodnotila súťažné práce vekovo neohraničenej tvorby autorov z celého Slovenska. Do 16. ročníka celoslovenskej súťaže Jurinova jeseň sa zapojilo 61 súťažiacich v kategóriách poézie a próza, ktorí zaslali spolu 160 súťažných prác.

Ponúkame Vám výber ocenených súťažných príspevkov súčasnej duchovnej tvorby slovenských autorov a prajeme veľa príjemných zážitkov pri čítaní.

Zostavovateľka

ZÁPISNICA

Zápis z vyhodnotenia Celoslovenskej literárnej súťaže duchovnej tvorby v kategóriách poézia a próza Jurinova jeseň 2020

Odborná porota pracovala v zložení: predseda: **Teodor Križka**
členovia: **Ján Gallik, Katarína Džunková**

Odborná porota hodnotila súťažné práce celkovo 61 súťažiacich v kategóriách poézia a próza, ktorí zaslali spolu 160 súťažných prác.

V kategórii poézia bolo hodnotených 38 autorov, ktorí zaslali 127 súťažných prác a v kategórii próza 23 autorov a 33 prozaických textov. Po vzájomnej dohode navrhuje odborná porota udeliť ocenenia týmto súťažiacim:

POÉZIA

- I. miesto:** neudelené
II. miesto: **Ondrej Šály** (*Retrospektíva, Ráno, Dôvera, Vďačnosť*)
III. miesto: **Lenka Kóňová** (*Z marca, Dejepis jesenných jazier*)

ČESTNÉ UZNANIA

Alena Oravcová (*Topánky, V Taliansku*), **sr. Anežka Alžbeta Žatková** (*Popraskaná*), **sr. Bonaventúra Šmidová** (*Objaviť vakcínu, Život má prednosť*), **Michael Livius Nibbio** (*Zalej mi kávu*), **Jozef Kottra** (*Nevedel som, Putovanie*), **Anna Lažová** (*Svet hore nohami*), **Zachariáš Drobnák** (*Spoznal som...*), **Kristán Sabol** (*Moja prosba*), **Chiara Ugrayová** (*Rozhodnutie*), **Ján Hrabčák** (*Čerešniar*), **Veronika Kováčová** (*Veľký dar*)

PRÓZA

- I. miesto:** **Jozef Páleník** (*Prikázaný smer*)
II. miesto: **Jerguš Radačovský** (*(Ne)premyslený plán*)
III. miesto: **Zuzana Martišková** (*Vianočný hrdina*)

ČESTNÉ UZNANIA

Edita Ďurčová (*Polmesiac a križ*), **Judita Ďurčová** (*Úskaliami pokušení*),
Jozef Kottra (*Vytýkačka*), **Katarína Holcová** (*Indiánska princezná*), **Daniel**
Imrich (*Zlatobiely pelikán*), **Daniela Romanová** (*Pred nebeskou bránou*)

CENA JÁNA HARANTU

Branislav Valkovič (*Magické chvíle, Báseň*)

CENA FRANTIŠKA TAGÁNYIHO

Pavol Ondřík (*Nedeľná reminiscencia...*)

V Bratislave dňa: 28. 9. 2020

predseda poroty: Teodor Križka

Držitelia ocenení JJ 2019

Porota JJ 2019: J. Gallik, T. Križka, K. Džunková

A detailed black and white line drawing of various types of leaves and acorns hanging from above, filling the top half of the page. The leaves have different shapes, some oval, some elongated, and the acorns are small and pointed.

Cena Jána Harantu

Branislav Valkovič

Cena Františka Tagányiho

Pavol Ondřík

BRANISLAV VALKOVIČ

Magické chvíle

Jazykom someliera ochutnávam
tie magické chvíle, čo krásu slávia.
Som nemý divák.
Zdvihni sa, šarlátová opona.

Pozorne sledujem predstavenie.
Je tak pestré, ako maliarova paleta.
Spomínam si len matne,
čo múza na plátno ťahala.

Ako kvapka po gladiole stekala.
Ako mladý škorec maliny odnáša
tak nesmelo, so štebotom.
Ako vonia éter pred búrkou.

Ako starý agát praskal.
Ako noc mlčí i spieva.
Sadni si na lesný peň.
A vnímaj, kým len smieš.

Ja myslím, že toto je život.
Toto sú bublinky v zrelom víne.
Takto chutí modrý domov.
Toto je naša požehnaná zem.

Báseň

Hrala sa so mnou na tajomstvo.
Ukryla sa za kvapky rosy
na kvitnúcich stromoch
a do hrdiel bardov operených.

Nikto nevie odkiaľ je.
Ani to, kam ide, nepovie.
My, čo sa s perom v ústach
zamýšľame a značíme
jej šifru a prírodnú reč,
my si spievame, že je nebeská.

Môžem ju spútať do riadkov kníh,
môžem ju vyjadriť hranicami slov.
Môžem ju vyrátať do slabík
podľa umenia antických rétorov
Ona je aj tak nespútaná kozmicky.
Je tak nevysloviteľnou – som jej vazalom.

Sme lovci jej skrytých znamení.
Naostrím si oceľový šíp a zamierim.
Čo ulovím obetujem na oltár.
Nocujem pri nej, som jej sluha.

Žiari z listov zo spílených hôr.
Posvätným olejom maže rany.
Neprestaň veriť jej naliehavým snom.
Je práporom do boja za krásu dní.

PAVOL ONDRÍK

Nedel'ná reminiscencia...

Videl som národ
plný neistoty a strachu,
národ čakajúci spásu.

Videl som národ
neistý vo svojich istotách...
Stáli v oknách, pri plotoch...
...Čakali nádej...

Videl som národ
a plakal som s ním
nad svojou biedou.

Ale Ten, „ktorého som niesol“,
ktorý je JA!, hovorí:
„Videl som národ,
ovečky zblúdilé,
národ, ktorý ostal v tme
a je mi ho ľúto,
lebo ich milujem...“

Videl som, vidím a počujem
kľáčiach šepť perami:
„Pane zachráň nás!
Pane, i ja Ťa milujem!“

Videl som národ,
ktorý neprestal veriť,
len trocha zblúdil.

Videl som ľudí
plných dôvery a nádeje,
zopnuté ruky v modlitbe,
zapálené sviece
i bedrá prepásané dôverou...

Cena Pavla Hrtusa Jurinu

V KATEGÓRII POÉZIA

I. miesto: neudelené

II. miesto: Ondrej Šály

III. miesto: Lenka Kóňová

ONDREJ ŠÁLY

Retrospektíva

Keď sa vrátiš kde som začal
a začneš tam kde som sa vrátil
otvoriš mi staré básne
a na konci vlastných slôh
nedopíšem *tak*

Nedopíšem žiadnu frázu
iba v pokľaknutí poviem
d'akujem

Ráno

očami dolín vystúpilo nad môj cieľ
Sedím na okraji chrámu kopca
Do výhľadov vitráž
sa zdvihli
orechové vlasy

Z bledohnedej rozety
sa ku mne
cez stĺpy ľudí derie jas

Piliere svetlej ružice sa otáčajú ku mne
Od portálu na oltár je však aj tak d'aleko

Dôvera

Nado mnou sú len orechové listy
a Boh ktorý sa stíšil
Pod mojím zrakom cítim oči
Zasľzeli keď raz nemlčal

Za pohľadom si skrývam pamäť
Tie listy videl som už v jeseni
Ležali kde ležím ja
a krútili sa v nedostatku života

Nad korunou sa stmieva deň
a v mojej túžbe nádej
Do dní si vložím milosť, ktorá prekonáva strach
S pokorou siahnem do hĺbky zdieľania

Vďačnosť

V živote som mnoho dostal
Omnoho viacej túžil

Od krstu až po prvú lásku
som nepozeral z poschodí

Týždňami som sám z nich schádzal
Od fotky krstu vyšiel späť

Po rokoch trpasličích útekov
mi zvýšilo detstvo ako priateľ

LENKA KÓŇOVÁ

Z marca

Prichádzala jar, s manuálom vyblednutých prstov
a prvoplánové sprchanie viečok čerešní
pomazalo pocestné bezvetria.
Vo vetvách plodonosných alejí vanuli belasé listy od Kráľa,
ako memoáre z ranného objímania krokov.
Zem zaúpela usedavým nektárom z padnutého raja,
až kvetenstvá, pod vrstvami holubích podôb
divoko pretínali oblohu.
Prichádzala jar, s predtuchou dobra
obmývala stromom korene,
kým letokruhy mrhlenia precitli
až k monumentálnosti svätej dlane.
Na pokraji duše, v duchu pokrstená, bzučala v sláku,
v budúcom hrdle huslí, v korune pod slnkom,
čo ako hostia prefarbilo impresiou žltej tempéry
mračná vzdušnej nivy ranných lúk.
Bezmenný vietor vypísal holubie perá
ba ani polcestám sa nezachveli kolená,
keď epištoly v chválospevoch od Pána
listoval krajinou, pocestný-
s kŕdľom bielych rán
na pleciach.

Dejepis jesenných jazier

Akoby som to nebola ja, len ľahkosť bosých briez,
čo som nosievala vo vlasoch vodila ma k tichým vodám,
kde mi len kameňom stačilo poštekliť pokožky
rozmoknutých jazier a z čiel im odhrnúť
rozfúkané pramene, nepovšimnuto skryté
za textami ich plytkého dychu.

Koľké breziny zarámované od mokrých dlaní slnka
a predsa, šík labutí zachytil do smädných krídel kvapky lístia.
Zhrbená obloha dýchala indigom, až kľukaté oči jazier zvlhli,
keď im cez boky precválali stáda prameňov.

Nepoznané písmená neprestajne rozprávali, o prstoch
rozpoznávajúcich svätosť v studenom tlení dažďa.

Trepoty krídel sú odvekí nepriatelia zimujúcim oblakom.

Odvievajú cudzie šelepy usychania tráv,
tak, ako v labutiach odkvitá usedavý smiech plytčín
pre úzkosť času, rozkolísaný okrúhlym tvarom obličaí,
vädnučích pod vrstvami vôd a prúdov,
čo mi boli po všetky dni, po boku Pána, oporou.

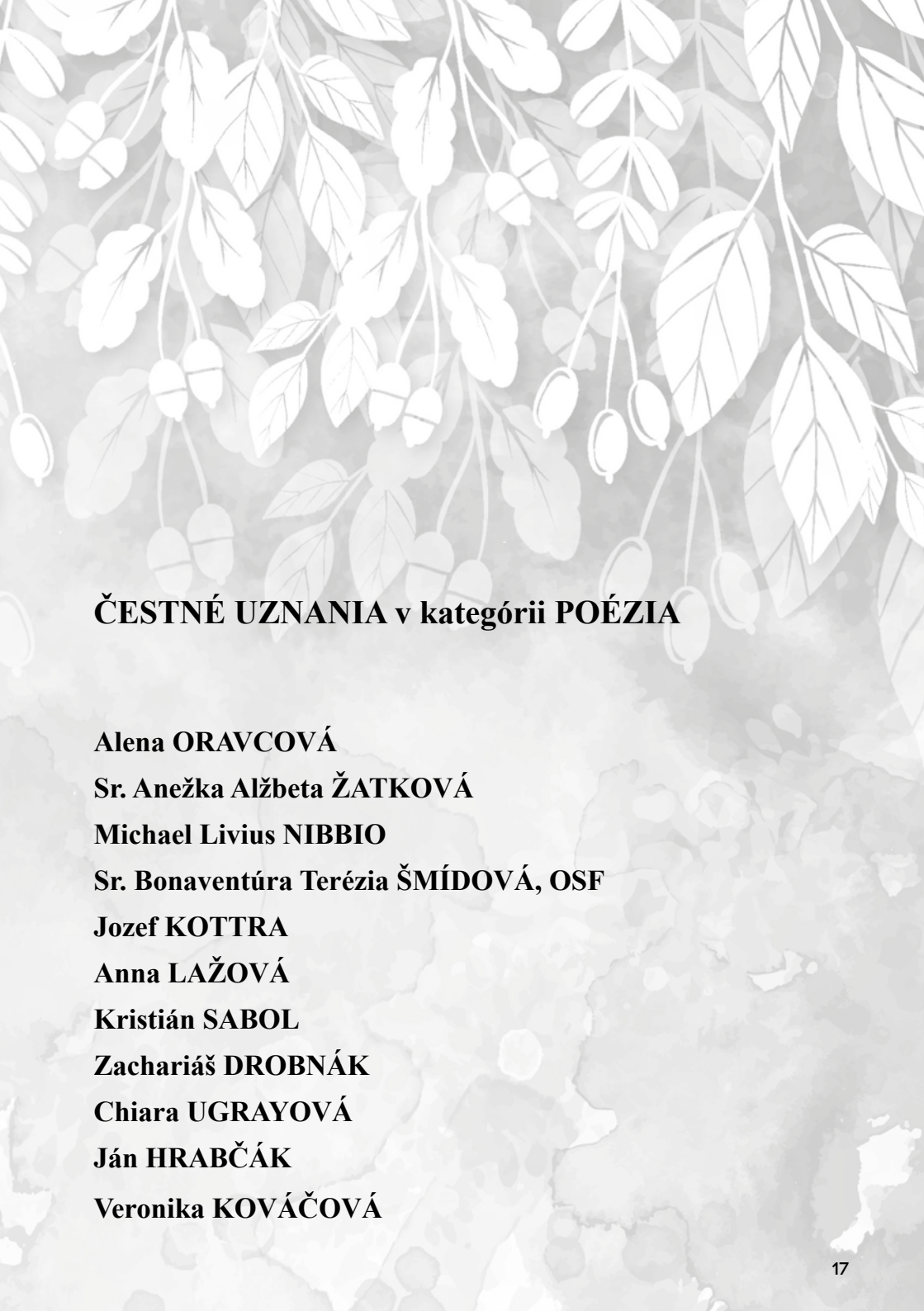
**Galavečer JJ 2019, Gabriela Tomajková,
redaktorka RTVS z Banskej Bystrice**

**Ján Gallik, literárny historik,
člen poroty**

Galavečer JJ 2019, violončelista Alexander Botoš

ČESTNÉ UZNANIA v kategórii POÉZIA

Alena ORAVCOVÁ

Sr. Anežka Alžbeta ŽATKOVÁ

Michael Livius NIBBIO

Sr. Bonaventúra Terézia ŠMÍDOVÁ, OSF

Jozef KOTTRA

Anna LAŽOVÁ

Kristián SABOL

Zachariáš DROBNÁK

Chiara UGRAYOVÁ

Ján HRABČÁK

Veronika KOVÁČOVÁ

ALENA ORAVCOVÁ

Topánky

pradedko Tomáš v Druhej svetovej zosadol z voza, aby si natiahol nohy
keď vybuchli nášľapné míny, aj trosky ho minuli,
lebo si práve viazal topánky

pochopil, že osud a celý jeho majestát skrúti do jedinej dlane
začal si šúľať vlastné cigarety, prečítal Hobita
ruky strkal hlboko do vreciek a smial sa

orať nechal vždy sluhov, fajčil a naboso rozhrňal brázdy
každú za jedného kamaráta, ktorý si už nenatiahne nohy a neobuje topánky
meral dva metre, ale vedel, že keď to napokon príde, tak ho iba
drobnučko pichne pri srdci

V Taliansku

ako keď nečakane zbadáš priateľa z detstva
tak som dnes stretla seba

pocit nostalgie, skôr ťažkopádny
pokynuli sme si
každá si myslela svoje

prvá by s ním hneď utekala
učila sa chápať zem
a klopať po bochníkoch syra
ich deti by boli horúce a pulzujúce životom

druhá pomaly dopije svoje vermentino
ešte si spraví pár záberov
potom ju čaká taxík na letisko

SR. ANEŽKA ALŽBETA ŽATKOVÁ

Popraskaná...

Plná prasklín
Nádoba z hlíny
Voda vyteká...
Nepríde, zdá sa,
K určenému cieľu
Nenapojí smädnú zem
Túžiacu po dúšku
Života
Márnosť nad márnosť
Prach si len a naň sa obrátiš!
Aká škoda!
I námahy, čo rosu čela zjavila
A z tela človeka sa napila
Pokorná voda vyteká...
Umýva dušu hriešnika
A hojí rany boľavé...
...
Vykvitli kvety na tráve.

MICHAEL LIVIUS NIBBIO

Zalej mi kávu

Zalej mi, prosím, kávu horkú,
v hrudi ma dusí, reže, zviera,
pridlho žujem tvrdú kôrku
a márna bola moja viera.

Nalej mi horkú kávu, prosím,
nadýchnem sa a uverím tej vôni.
Hoci ťa stále v srdci nosím,
zjavuješ i strácaš sa mi v tôni.

Toľkýkrát ruky dvíham z prachu,
zakaždým padajú mi k zemi.
Čítam ťa z kávy, v nej si ťa vzlykám
bez teba dlho, smutno je mi.

SR. MÁRIA BONAVENTÚRA TERÉZIA ŠMÍDOVÁ, OSF

Objaviť vakcínu

Celý svet treba
dať do karantény,
aby bol človek
opäť človekom.
Pod Božím dychom,
dotykom uchránený,
pôvodný, iný.
Aby sa nerozmáhal
vírus zla,
konečne objaviť,
nájsť vakcínu,
v ktorej je
Božia láska,
jediná záchrana
zo všetkých covidov,
pádov, chýb, omylov:
večná a bezodná.

Život má prednosť

Život má prednosť,
či sám nie je báseň,
keď zo seba to ťažie strasiem,
alebo vložím do veršov.
Zavesím na kríž,
na plecيا.
Ideme
svorne,
vedno
spolu:
ja a kríž,
kríž a ja,
verš kríža,
kríž verša,
kríž života,
ideme spolu
k nebesiam.

JOZEF KOTTRA

Nevedel som

Nevedel som,
že sa nedostanem do kostola
keď sem doletí kus „devätnástky Covida“.
Zachváti ľudstvo celého sveta
a zastaví kolobeh bežného života.

Nevedel som,
že sa obmedzí, či zastaví doprava,
sieť obchodov i nášho zamestnania.
Zatvorí sa školy, úrady aj ihriská
a vybuduje poľná nemocnica.

Nevedel som,
že budem stáť v rade na chleba
zahalený do bieleho rúška.
Tíško, mlčiac aby slina nelietala
a strach v okolí nebudila.

Nevedel som,
že nám kvapôčková infekcia
zatvorí dvere nášho i vášho domova.
Práve pri Ježišovej poslednej večeri,
Jeho utrpení a slávnom zmŕtvychvstání.

Jedno som však isto vedel.
Aj keď sa stíšime a zostávame doma,
za zatvorenými dverami nášho života,
vedel som a viem,
že večný život v Krista jakživ neumiera!
Ježiš vstane, naša nádej nikdy nezomrie!

Putovanie

Putovanie

je odveká túžba človeka.
Je ako dlaň pohladenia,
cesta do večného domova
pripraveného Synom človeka.

Putovanie o chlebe a vode
je v otvorenom srdci,
a daroch Ducha Svätého
pre každého z nás, maličkého.

Putovanie je radosť aj slzy
na ceste za poznaním,
vo velebnom tichu hôr
a otlakoch boľavých nôh.

Putovanie je čeriaca hladina
spanilých riek a tajchov,
blankytné nebo kráľovských hôľ
i strmých skalných útesov.

Putovanie je láska odveká
do ramien kríža odetá,
cez vystreté prahnúce dlane
klincami hriechu pribitá.

Putovanie je samo nebo v tebe,
krvavá zora usinajúceho dňa
v hĺbke duše boľavej
životom a sklamaním ubitej.

Putovanie je i východ slnka
s priehrštím jagavých lúčov,
kamenistých trnistých ciest,
ktorých konca skoro niet.

Putovanie je nový začiatok
ponúkaný Synom človeka,
je Eucharistická obeta
a pre Teba výzva odveká.

– vyznanie Starého pútnika

Svet hore nohami

Letokruhy života
pribúdajú v prívale
bezmocných dní
Vytrhávajú pokoj z duše
a lenivo sa roztrácajú
cez bezradné dlane
Svet je absolútne
hore nohami
Nedá sa posunúť o krok späť
rozfúkať čas
ani spraviť zo seba
anjela spásy
Ale strácať sa v sebe
je krok do tmy

KRISTIÁN SABOL

Moja prosba

Čuduje sa moja duša,
že nás niekto takto skúša.
Skúša našu trpezlivosť,
silu a aj zodpovednosť.

Čuduje sa, prečo, Bože,
na ihrisko ísť nemôžem.
Na bicykel s kamarátmi,
do kina so sestrou, bratmi.

Možno že to je len skúška,
či vydržíme nosiť rúška.
Či budeme veľmi milí
k starkým, aby dlho žili.

S vierou zvládneme my všetko,
s úctou k našim drahým predkom.
Modlime sa každý deň,
nech skončí už tento sen.

ZACHARIÁŠ DROBNÁK

Anjel

Spoznal som jedného pána,
stále sa mi prihovára.
V škole, doma, na ulici,
našepkáva potichu,
aby som viac dával pozor,
keď idem po chodníku.

Niekedy ma jemne chytí za plece, či za ruku,
keď vybehnem nepozorne cez cestu a na lúku.

Pýtal som sa už aj mamy,
čože je to za pána,
ona sa len pousmiala
a obrázok vybrala.
Posadila si ma k sebe
a dodala s úsmevom,
má ho každý vždy pri sebe
a je naším priateľom,
stráži sničky aj denne činy,
aby sme si neublížili.
Modlíme sa k nemu večer,
keď zopneme ručičky,
aby nám bol na pomoci,
aj pre naše dušičky.

CHIARA UGRAYOVÁ

Rozhodnutie

Rád sa Ti zdôverím
čo všetko ma trápi,
svedomie si preverím,
sú z neho len zdrapy.

Tolkokrát som Ťa už sklamal,
zo všetkého len bral...
Každému som klamal,
len v sebe videl grál.

Pred Tebou v tichu stojím,
hanbím sa za seba,
svojich tieňov sa bojím...
Jak sa dostať do neba?

Že schybil som, viem, Pane,
viac však už nechcem byť sám.
Hoc mám len prázdne dlane,
svoj život Ti odovzdám.

A začnem s tým hneď dnes,
v klamstve sa žiť nedá.
Ty ma do neba nes,
inak mi je beda.

JÁN HRABČÁK

Čerešniar

Sedím pod čerešňou,
som tu sám.
Starosti mám so životom,
všetkého sa vzdám?

Ako ísť ďalej,
keď kráčať sa nedá,
odvahu mi nalej,
nech mi nie je beda...

Hľadím do koruny,
skrývaš sa v jej kroví?
bežím na lúku,
smútok ma loví.

Kde si?
Viem, že niekde blízko.
samota ma ťaží
cítim sa nízko.

Sedím pod čerešňou,
je ťažké byť sám,
keď nájdem raz Teba,
samoty sa vzdám.

VERONIKA KOVÁČOVÁ

Veľký dar

Cítiš ten vánok?
Cítiš tie lúče slnka,
čo hrejú ti líca každý deň?
Vtáci spievajú svoju pieseň,
všade vládne sloboda,
máš pocit,
že na svete si len ty a Boh
a nikoho nepribúda.
Si von sám
a máš hlavu plnú krásnych myšlienok,
nezaoberáš sa ničím iným,
len svojou modlitbou:
„Pane, tu stojím a vďaku ti vzdávam!
To, čo si pre nás urobil,
je veľký dar!
Vznášam sa v povetrí,
som voľný ako vták,
moja pieseň v srdci tu hrá
iba pre teba.

Vďaka, matka príroda,
za úchvatné krásy sveta,
za vodopády,
čo jeho vody štebocú,
a o skaly sa derú, vlna za vlnou,
za krásne sady,
čo ich plody majú chuť skvelú,
za hory a lúky,
kde na stromoch sú škorce,
neďaleko kopce,
a mám pocit,
že sa týčia k nebu!“
Vravíš si sám v duchu,
pieseň zvoní v uchu,
nevie prestať.
To všetko je veľký dar.
Ver mi,
že na tomto svete nikto nie je sám.

Finalisti JJ 2019

Slávnostné vyhodnotenie súťaže 2019

Cena Pavla Hrtusa Jurinu

V KATEGÓRII PRÓZA

I. miesto: Jozef Páleník

II. miesto: Jerguš Radačovský

III. miesto: Zuzana Martišková

Prikázaný smer

Hana si išla oči vyočiť. a stierače jej Felície zasa museli mať poriadnu „svalovicu“. Pomyselná krhla na oblohe akoby dna nemala. Dažd'ové kvapky, ktoré padali na beztak presiaknutú zem, boli také husté, že by v nich azda i nôž ustál. Keby ho, pravdaže, neovládala zemská príťažlivosť. Hana by bola najradšej zastavila na okraji cesty a počkala, kým búrka dokončí svoj koncert, no nedalo sa. Vlastne dalo, ale nemohla. Časová tieseň. Sľúbila Eve, že príde včas, tak musí slovo dodržať. Veď slovo robí ... no, niekedy aj človeka. Keby bola aspoň skôr vyrazila z domu. Netušila však, že oceľovosivé mraky sa rozpárajú. Práve teraz. a práve v tejto lokalite.

Už aby som bola na mieste, zamrlala si, keď jej na predné sklo plesla ďalšia dávka vody spod kolies oproti idúceho autiaka. Ba aké to bude, dumala a za ten svet si nevedela predstaviť, čo ju v najbližších dňoch čaká. Plavky, tie má, nezabudla si ich pribaliť, vraj sa budú kúpať v mori. Aj kúpať v mori. Ak by som teraz mala vyjsť von z auta, bol by to tréning, pomyslela si.

Hlavnou náplňou pobytu v zahraničí však má byť čosi iné. Vraj púť. Áno, púť, tak to Eva nazvala, keď Hane predostrela svoj návrh, ktorý bol vlastne pozvánkou. Že idú z ich dediny, že majú ešte voľné miesta v autobuse a že jej bude príjemnejšie, ak s ňou pôjde. Teda Hana s Evou. Nuž čo, teda púť. Hane toto trojpísmenové slovo veľa nehovorilo, veď svoju mladosť trávila inak, než bežní kresťania. Kostol poznala leda tak zvonku, základné modlitby by musela čítať, keby ich chcela reprodukovat', pri slovách o Bohu a večnom živote len mávla rukou. Nerúhala sa, to nie, ani nereptala, nenadávala, ale s náboženskou terminológiou si zatiaľ nepotykala. Stála jednoducho na druhom brehu a most, ktorým by sa dostala na stranu kresťanov, pobilž nebol. Možno kdesi za ohybom rieky života, no Hana ho nehládala. Obďaleč síce zočila akúsi lávku, no tá sa jej zdala vratká a tak radšej stála pevne na ešte pevnejšej zemi. Tam, na druhom brehu.

Evina ponuka ju síce nejako mohutne neoslnila, avšak zaujala. Aspoň vysadne na pár dní z kolotoča života, dobije batérie a možno sa ani nudiť nebude. Tak húpala. Veď nech si ostatní užívajú tú ich púť, ona si program a náplň dní nájde. Po svojej linke. Aj takto húpala.

„No kooonečne!“ zatiahla Eva, keď Hana pristála so svojou Felíciou na malom parkovisku v strede ešte menšej dediny. Dážď medzitým ustal, stierače si ustlali na úpätí predného skla a pôda nasilu preglgala posledné kvapky už sytého dažďového nápoja.

„Nemeškám?“ spýtala sa Hana a už terigala ozrutánsku cestovnú tašku z kufra svojho auta.

„Ani nie,“ veselo prehodila Eva a bolo vidieť, že sa teší. Určite z očakávania nasledujúcich dní, možno aj z toho, že Hana necúvla. Veď vnucovať niekomu niečo je spravidla neúspešné, ba vyvoláva to neraz opačné reakcie. To by si psychológovia zgustli. Nuž a pozvanie na púť pre niekoho, kto k tejto duchovnej potrave neinklinuje, má nádych nútenosti. Hoci, ak by Hana nechcela, nešla by. Čo i bola Eva jej dobrá priateľka.

„Tak a ideme!“ zaštebotala veselo Eva, keď sa autobus s pútnikmi pohol, zanechávajúc za sebou tých, ktorí odprevádzali príbuzných. Mala radosť. Pravú, nefalšovanú, neskalenú.

„Netešíš sa?“ domfzala Eva do Hany.

„Teším,“ ledabolo mykla ramenom oslovená priateľka a dodala: „Radosť však býva naozajstná a väčšia, keď sa výlet skončí a vydarí.“

„Toto je púť, nie výlet!“ opravila ju Eva.

„Púť alebo výlet, ono je to v podstate jedno.“

„Nie je!“ zanovito bránila svoju filozofiu Eva.

„Skupina ľudí ide do sveta, tak čo je to?“ mentorovala ďalej Hana vo svojej myšlienkovej a ideovej rovine.

„V mene Otca i Syna i Ducha svätého...“ ozvalo sa z ktorejśi časti autobusu.

„... amen,“ zaznela zborová odpoveď.

„Ideme sa modliť!“ upozornila Eva Hanu. „Pridáš sa?“

„Neviem, či to viem,“ zafilozofovala Hana.

„Čosi vieš a čosi sa priučíš, počúvaj a opakuj s nami,“ navigovala ju priateľka, hoci ani sama nebola presvedčená, či jej slová vykličia v nie príliš úrodnej pustatine Haninho vnútra.

„A budeme aj spievať?“ sondovala Hana, hoci ani nevedela prečo. Ktovie, aké piesne mala na mysli.

„Pravdaže. Pútnické náboženské piesne. A už sa modli!“ smerovala Eva ich prekáranie do finálnej fázy a nevedno, či by sa jej to bolo len tak poľahky podarilo. Modliaci sa dav však zohral svoju úlohu a o chvíľu s ním splynuli aj Evine ústa. Sporadicky sa pridávala i Hana, ktorá sprvu nevedela, či má pozorovať okolitú krajinu, plynúcu za oknami autobusu, alebo odriekať ruženec, ako to robili ostatní. Alebo ani jedno, ani druhé. Alebo oboje. Davová terapia napokon zvíťazila a aj ona sa pomaly ponárala do slov modlitby. Najskôr sa snažila zapamätať si pasáže, ktoré doteraz nepoznala, potom, keď si ich osvojila, začala nad nimi tak trocha aj premýšľať. Ale len tak trocha. Naraz toho bolo na ňu priveľa. Bremeno slov, myšlienok a viet o Bohu a najmä o Panne Márii však musela niesť aj v pútnickom mieste. Pre ňu to bolo bremeno a chaotická spleť súvislostí, pre ostatných hrejivý a hojivý balzam na srdce i na dušu. Hana sa v istých chvíľach spytovala sama seba, či jej sem bolo treba ísť a hoci ešte nedávno by si bola dala jasnú zamietavú odpoveď, teraz, vidiac okolo seba oduševnenie, zbožnosť, úctu a pietu, začala chápať, že za tým, ako vravievala „pánbíčkováním“, predsa len čosi bude. Čosi pozitívne, fascinujúce, pre ňu neznáme ako pre pisateľa humoresiek Egyptské pyramídy. Čím viac a dlhšie bola v tomto pútnickom kolektíve, tým viac cítila, že jej vnútro sa naplňa láskavým a doteraz nepoznaným teplom. Do tejto chvíle považovala kázne kňazov za vymyslené táraniny a tvrdievala, že nevie, o čom to je, teraz však, keď badala ako sústredene a zbožne načúvajú ostatní, nedalo jej byť inou. Začala chápať, že slová kazateľov majú svoje opodstatnenie, veď ak by nie, potom by sa väčšina ľudí bála Pána Boha, Ježiša Krista, Panny Márie a večný posmrtný život by bol neskutočným strašiakom. Opak je však pravdou, všetci sa tešia, radujú, spievajú a nebeského Otca i Matku velebia. Ľahostajnou ju nenechali ani rozprávania o zjavení Panny Márie, hoci pre ňu to sprvu znelo ako rozprávka. a z tých už dávno vyrástla. Môžu však toľkí dospieť, ktorí dychtivo načúvali slovám

vizionárov, byť tak názorovo dezorientovaní, aby slepo verili tomu, čo by nebola pravda? To asi nie. To pochopila. o tom začínala byť nateraz presvedčená.

Pri návrate z púte už Hana uvažovala inak, než pri ceste tam.

„Neľutuješ, že si išla?“ spýtala sa jej Eva, keď koniec púte bol bližšie než jej začiatok.

„Nie, neľutujem,“ zamyslene odpovedala Hana. „Musím si to však ešte urovnať ako rozhádzané papiere, pretrieť a ...“

„... a nabudúce pôjdeš zasa?“ prerušila ju priateľka.

„Teraz nechaj budúcnosť budúcnosťou, vravím ti, že si to musím zosúladiť.“

Nepretieklo veľa vody povodňami nenaplnenými riekami, keď Hana rozmotávala kľbko ideí a súvislostí vyplývajúcich z ostatných dní a nocí. Každé kľbko sa raz rozmotá, záleží len, aký sveter z neho upletieme. Či nás bude hriať, alebo treba naň hodiť ešte teplejšiu šubu, aby chlad neprenikal do špiku kostí. Hana chodila v snivom zadumaní a jej blízke okolie pobadalo, že sa s ňou čosi deje. Čosi, čo nie je všedné, čo sa neopakuje v pravidelných intervaloch, čo tu ešte nebolo.

„Čo blbneš, veď si opačne, v jednosmerke!“

Hana precitla. Strhla sa. Nevedela, kde je a len pomaly sa zorientovala v priestore a čase. Až po chvíli jej došlo, že to Mišo, bývalý spolužiak z neďalekého domu ju oslovil, pretože autom vošla do protismeru. Auto stálo v ulici a Hana nechápala, ako sa na toto miesto dostala. Ani čo by ju vodilo. Tak hovorievali stará mať. Zdvihla hlavu a zrak jej spočinul kdesi v diaľave.

„Dost', že si v jednosmerke, ešte je tu aj zákaz zastavenia!“ dupľoval Mišo a za ten svet nevedel pochopiť, prečo je Hana taká vykoľajená.

„Viem,“ pozrela sa letmo na neho. „Už viem, že som opačne v jednosmernej ulici, ale toto je prikázaný smer!“ povedala vyrovnaným hlasom a hlavou i jemne rukou pokynula pred seba, smerom k veži kostola, ktorá ako maják v mori vyčnievala spoza opodiaľneho vrška.

(Ne)premyslený plán

„Čo musím spraviť pre to, aby som išiel do neba?“ neznámy hlas na ulici zaujal moju pozornosť. Prestal som premýšľať nad náročným harmonogramom, ktorý som musel splniť. Uvedomil som si, že som podľaťahol uponáhľanému svetu. Až potom som si všimol nízkeho pána so začínajúcimi šedinami, ktorý otázku niekoľkokrát zopakoval. Nedostal som žiadnu uspokojivú odpoveď a onedlho som pochopil, že ide o nejakého pochybného a samozvaného misionára.

V jeho slovách som nenašiel žiadny zmysel, ale spomenul som si na starého suseda Alojza. „Ja sa nepotrebujem spovedať. Všetko oľutujem tesne pred smrťou a Boh mi odpustí. Dovtedy si môžem robiť, čo sa mi zachce,“ vravieval s cigaretou v ústach. Mal som asi desať rokov. S kamarátmi sme ho počas našich potuliek často vyhľadávali. Takmer celý deň strávil na lavičke vedľa koša. Ten bol plný jeho ohorkov. Susedove slová sa nám páčili. Užívať si život a tesne pred smrťou oľutovať všetky hriechy. Mal to veľmi premyslené.

Alojzova myšlienka sa nám páčila oveľa viac než reči našich rodičov. Nebavilo nás chodiť do kostola každú nedeľu, občas dokonca aj viackrát v týždni. Nemali sme radi dlhé kázne. Na spoveď sme chodili každý mesiac. Radšej sme celý deň hrali futbal, naháňali sa, hádzali kamienky do okien na prvom poschodí a vyzváňali na zvončeky. Zo všetkého najradšej sme počúvali Alojzovo nadávanie na celý svet a učili sme sa od neho rôzne vulgarizmy. Márne po nás celé mesto vrieskalo, že sme zberba a robíme hanbu rodičom. Cítili sme sa ako najväčší víťazi a kritikmi sme opovrhovali. Presne tak, ako nás to učil Alojz.

Jedného dňa sme našli lavičku opustenú. Kôš bol prázdny. Napriek tomu, že už bolo dávno po obede, vo vnútri nebol žiaden ohorok. Pred vchodom stála sanitka. Vošiel som dnu, vybehol po schodoch a takmer som sa zrazil so záchranármi. „Čo sa stalo?“ vykrikol som. „Nezavadzaj,“ oboril sa na mňa jeden z mužov. Alojza brali na nosidlách do výtahu.

Alkohol, cigarety, negatívna nálada. Alojzov pôvodne brilantný plán prvýkrát narazil. Uvedomil som si to aj ja. Nebude to dlho trvať, už to nerozhodí, rodina za ním nepríde, začul som útržky z rozhovoru svojich rodičov. Pobalamutil hlavu nášmu synovi, dodal otec. Stále som veril, že suseda zachránia. Nepotreboval som sa modliť. Ved' predsa prišiel ten

čas, keď Alojz oľutuje všetky hriechy. Konečne sa ukáže, aký úžasný plán vymyslel, zamýšľal som sa.

Do nemocnice za ním skutočne nikto nechodil. Zaprel celú rodinu, vraveli susedky. S kamarátmi sme sa rozhodli, že za ním zjídeme, určite sa poteší. „Vypadnite,“ podobné uvítanie sme nečakali. Hlasno dýchal a chrapčal. „Ale čo váš plán, aby ste šli do neba?“ nenechal som sa odradiť. „Keď nestíchneš, tak do neba pošlem teba. a ešte dnes!“ zvrieskol a poriadne sa rozkašľal. Do miestnosti vstúpili sestričky a vyhnali nás. Tri dni bolo ticho. Potom sme sa dozvedeli, že zomrel. A jeho posledné slová? „Nechápem, ako môžu zamestnávať takých hlúpych doktorov!“

Alojz mi dal lekcii a neznámy chlapík na ulici mi ju pripomenul. Už viem. Človek, ktorý nikdy neľutoval, toho nebude schopný ani v najťažších životných chvíľach. a čo musím spraviť pre to, aby som išiel do neba? Na túto otázku som stále nenašiel odpoveď. Ale myslím si, že si to vyžaduje dlhú a náročnú cestu, ktorá nemôže byť úspešná bez ľútosti a Božieho milosrdenstva.

Vianočný hrdina

(úryvok z prózy)

Vtiahol do bytu. Do slova a do písma. Všetko ho bolelo. Zvonka i zvnútra. Tam viac. Mohol si zapnúť telku, ale nebolo tam nič, čo by rád videl. Prsty sa mu triasli, ale blahorečil si, že inkriminovanú fľašku, čo si v návale slabosti zas raz v samoobsluže kúpil, bol ochotný ešte cestou z nej obetovať na oltár zodpovednosti. Keď mu už vnútili „opatrovateľku“ na pol úväzku, aspoň jej mohol byť vďačný.

Nemal záujem o spriaznené duše a ona rešpektovala, že nemá. Zobrala, vyprala, vrátila. Naposledy sa aj usmiala. Nestál o úsmevy. Nestál o nič. Nestál za nič!

V duchu si zanaďoval, lebo sa mu nedarilo striasť jeden z rukávov zo stále na pol sparalizovaného tela. Kedy už tomu bude koniec?! Tak poslušne sa riadil pokynmi fyzioterapeutky, a predsa sa každé ráno učí znova a znova chodiť...

Kabát konečne dovyzliekal a bol by ho najradšej nechal váľať sa na dlážke medzichodbičky. Ale bral to ako výzvu. Všetko bral ako výzvy, inak by sa tu, medzi štyrmi stenami garsónky zbláznil. Cvik číslo dva malo byť rozkladanie a opätovné skladanie bielizne, po ktorú sa stavil u susedy. Po várku opraného. Potrpí si na čisté. Nie je to tá istá kvalita, na akú bol zvyknutý, nemá k dispozícii veľa kúskov, o to viac si cení, keď mu ich vracala čisté a voňavé. Aviváž síce detská, prací prášok zjavne neparfumovaný, ale voňala...

Kdesi z hĺbky prenatálnych čias sa mu vyskladal obraz. Ťažko voňavý, krikľavo pestrofarebný, ohurujúci a fantasmagorický, presne taký, ako kostoly, zvlášť v malých mestečkách bývali vždy na sviatky. Na tie najkrajšie v roku. Tento rok ich prepásol. Nesplnil, čo si sľúbili. Prepasie aj ten ďalší. Nesplní, čo jej sľúbil. Prepasie všetky ostatné... nesplnené, odľaknuté. Odškrnuté, vymazané. Zamknuté len do snov. Prepasené. Prepásnuté. Hlúpy pastier...

– Noro! Norbert! Počkaj, prosím. – zakričala mladá žena a vyslúžila si

d'alšie tvrdé pohľady, ale nedbala na ne.

Muž prešiel ešte na druhú stranu cesty, ale tam zastal a pokojne sa obrátil, vyčkajúc, kým k nemu nedobehne. Už sa nedá ujsť. Mal byť obozretnjší. Nesmie sa dozvedieť, že je tu s ním. Že ten starý blázon porušil všetky nariadenia polície a tajne prišiel späť, na polnočnú...

Vydýchavala rozrušenie a skúšala letmý úsmev. Nešlo jej dobre ani jedno.

– Ja...rozprávala som sa s Emmou. Vravela mi, že s tebou bola. Predo mnou sa nemusíš skrývať, viem, že nie si na úteku z väzenia. Emma mi povedala všetko. – položila mu takmer familiárne ruku na plece.

– Všetko? – otočil sa k nej muž a tvár sa mu rozmrvila kadečím a oči upriamili na vysvietený vchod do chrámu.

– Hej, hej. Vravela, že si korunný svedok a tým, že... mrzí ma smrť tvojho otca. Ani som nestihla ti potriasť rukou a ...nebol čas ani na úprimnú sústrasť. – hovorila čoraz potichšie, s pohľadom zalepeným na premočených špičkách svojich čižmičiek.

Tak jej „všetko“ bude zrejme iné všetko, ako to jeho. A to je dobre. Teraz je na ňom eliminovať možnosť istého nechceného stretnutia.

– To je OK, Bela. Bola to...nešťastná vec. Ja som sa vtedy v nemocnici tiež zachoval ako... – zachoval si sa tak, ako bolo potrebné, len je teraz otázne, ako to podáš a vysvetlíš jej, napovedal mu rozum a ústa chvíľu nevedeli, čo povedať.

– Emma vravela, že jeho smrť bola pripísaná tomu gangu a tvojou úlohou je svedčiť proti nim. Aspoň takto môžeš...môžeš mu splatiť všetko to, čo...pre teba vždy robil. Som na teba hrdá Noro. Aj ...on by bol.– oči sa jej leskli, ale už mala silu dívať sa do tých jeho.

On nie. „Robil?!“

Nie, on ešte stále robí. Deň, čo deň sa musí dívať na neho, muža, čo odhodlane prestrihol niť svojho vlastného súkromného života, strápeného,

nešťastného, ale pripraveného čeliť nepriaznivému osudu, len aby ochránil svojho jediného syna a ukázal mu, že je tu pre neho aspoň teraz, keď nebol kedysi. Tie výčitky sa mu zabárajú stále hlbšie a hlbšie a teraz tu stojí ona, žena, ktorú miloval, čo na tom, že bola sotva staršia ako jeho vlastný syn, jediné svetielko v jeho pomotanom živote, ktoré sfúkol, aby konal tak, ako mu káže srdce, hoci ho práve tým činom vytrhol z hrude a rozmelnil na prach... a ona tu teraz vytrháva tie výčitky, balí ich do slov, brúsi ich konce, aby mu ich znovu vrazila ešte hlbšie... netušiac, že tak činí.

Zhlboka sa nadýchol a silno ju objal. Zovrel v náručí a skúšal zastaviť príval nových a nových myšlienok. Macochu čakateľku... nečakanú vdovu.

Poddala sa objatiu a bolo jej zrazu tak nejako lepšie.

– Ako vieš o tomto kostolíku? – spýtala sa, šepkajúc do jeho bundy.

Objatie povolilo a jemu nezostalo nič iné, len sa dívať smerom k nemu a márne hľadať odpoveď na jej otázku.

Nevedel o ňom nič. Mal pravdu. Nič o jeho živote. Nezaujímal ho. Nikdy. Chvíľu pozoroval Belu v ňom, ale... nezaujímal ho to. Ten vzťah považoval za bláznovstvo starnúceho otca.

– Minulý rok som sem nedokázala prísť. Bolo to príliš čerstvé. Ale, veľa vecí sa zmenilo a už mám silu preniesť sa konečne nad tou stratou, hoci... nikdy na neho nezabudnem, Noro. Nikdy na tvojho otca nezabudnem! Veríš mi? – otočila sa aj sama k východu, kde ešte stále tlačil sa dav posledných opozdilcov a len nad ich hlavami svietili sviečky a vznášal sa akýsi nadpozemský pokoj prifarbený ich žltkavým svetlom, jemne prevoňaný kadidlom a spolupatričnosťou...

– Keď bol so mnou na príjmačky na výšku, tak sme sa nejak, ani ti neviem ako, ocitli práve tu. Vošli dnu a boli tu iba my dvaja. Tvoj otec nikdy nemal bláznivé nápady, ale v to popoludnie...vymyslel, že tu sa naše životy raz navždy posunú iným smerom. On vedel, ako túžim po obrovskej svadbe v kostole...a ja som zas vedela, že ako rozvedený muž mi to nikdy nebude môcť splniť. – tvár jej skrášľovali spomienky.

Neodvážil sa ju prerušovať. Nevedel o tom nič...

– Povedal, že tak spravíme práve na Štedrý deň, tým si zabezpečíme plný kostol svadobčanov a bude to náš malý súkromný zázrak... Budú tu akože svadobania a výzdoba a kňaz a my sa tajne, iba tak, súkromne, vieš, nie, naozaj, ale... naozaj pre nás dvoch... vezmeme. – z kútika oka sa jej spustila malá kvapka. Chvíľu pomaly tiekla, nabal'ovala neviditeľný peľ nostalgie z jej tváre, aby ho odniesla kdesi dolu, do tvrdej reality zeme.

– Bela, je mi to ľúto. Ale... – bože, pomôž, čo teraz... – Vieš, ja si myslím, že by si tam nemala chodiť. Všetko je preč. Načo jatriť staré rany? Máš predsa krásnu spomienku... – nevedel, čo povedať. Nemohol dopustiť, aby...

Nečakal, že prikývne.

– Ani ty si nemohol dnu vydržať. Však? Malo to byť naše tajomstvo, ale som rada, že ti o ňom povedal. Patriš predsa do rodiny. Bol by si mojím veľkým synom... – krútila perami, pokúšajúc sa nájsť stratenú rovnováhu. – Som tu teraz s otcom. Svojím vlastným, aby si si nemyslel... Počkám svojho tatka tu, vonku. Sama. Alebo s tebou, ak môžeš ostať. – strčila ruky do vreciek kabáta, odhodlaná pretrpieť zimu, lebo vnútri ju bude hriať pocit, že ju ľúbil...

Stál vedľa nej a modlil sa. Prosil o odpustenie. Nie Boha, ako sa patrilo v túto noc. Ju. Belle. Krásku, čo netuší... ale verí v lásku.

Nič nie je večné... moja malá naivná Bela.

Teraz mu však spomienky vymaľovali staršie plátno, oveľa, oveľa staršie.

Chrám plný tajomných bublín, na aké sa mu menili v detských očiach jednotlivé bočné kaplnky a ich oltáriky, drevení svätci obťažkaní látkami, do ktorých ich zabalili a ešte naniesli kilá pigmentov a laku, tam stáli napriamení a stuhnutí, vyšponovaní v nadživotnej veľkosti, tuhí a mŕkvi. Iba tá vôňa kadidla, akoby za nich rozprávala. Možno to bol len šum modlitieb, ale akustika kostola to všetko znásobovala do strašidelných parametrov. Šum, farby a vône, ktoré ich museli ťažiť a spôsobovať hlavy bôle. Rozbolela ho hlava.

Tých sôch sa vždy bál, aj vysokých stĺpov, dokonca aj stropu, hoci na

ňom bolo nebo. V náručí matky bolo aj tak krajšie. Nie, jej tvár si už vybaviť nevedel. Spomienky asi nemali dosť teplých farieb. Cítil iba ruky, možno to bola len pletená deka, preto ten pocit tepla a istoty. V chráme sa svietilo. Všetky sviečky, iste museli byť všetky, dodávali zlatu lesk. Lesklo sa všetko. Nátery na sochách, rúcha, gravírované sviečky, tváre ľudí. Šum, farby, vône a lesk. Až boleli oči. Rozboleli ho oči.

Deti sa tlačia vpredu, môžu byť účastné na divadle. V ten jeden deň v roku a hoci sa postavičky – herci nehýbali, každé ten príbeh pozná. Tu je Mária, tam Jozefko a najkrajšia bábka zo všetkých, malý Ježiško. Rozvalený v jasličkách, holý, s rukami od seba, akoby sa sám bol tešil všetkému tomu svetlu okolo.

Počuje hlas mamy. Je mäkký ako jej ruky, šepkavý. Rozpráva mu ten príbeh. Smutný, o chudobe, o únave, o tom, ako chudák Ježiško nemá nič. Vôbec nič.

– Vidiš tie jasličky? Iba drevené krmidlo pre zvieratká. Ježiško nemá peknú postieľku ako máš domka ty. Aha, pozri, nemá ani paplónik, ani vankúšik. Iba slamu má. Chudák Ježiško... –

Jemu sa nezdal chudákom. Zdalo sa mu, že sa usmieva. Aj rukami rozhadzuje. Teší sa. A má svetlo nad hlavou. Niečo ako korunku, čo majú králi, iste je zlatá... Aj by mame o nej povedal, ale tá hľadá ešte ďalšie znaky chudoby, ktorou by ho iste obmäkčila. Dobré, dobre, Ježiško je chudák. Šťastný chudák. Budeme sa na neho pozerat' a potom pôjdeme domov. Do postieľky. Paplónik, vankúšik a tak. Zneistieva. Zneistel.

– ...nemá ani hračky a nemá ani dudlík... – našla mama to, po čo sem prišli.

Zatlačil zuby do toho svojho. Medzi očami, hore až k jemným vláskom sa mu natiahli dve vrásky. Zostanú mu po celý život. Zostali.

– To je smutné, však? A na Vianoce nikto nesmie byť smutný. Nemal by byť. –

Už-už chcel dokázať, že to dieťa sa smeje. Nie je smutné. Nijaký Ježiško

nikde na svete nie je smutný! Jasličky rozveseľujú. Niečo v tej slame musí byť, alebo to tie zvieratká a pastieri robia opičky. Mama, mama, pozri, on sa smeje.

– Ježiško donesie darček každému. Aj tebe. Čo keby si dal aj ty Ježiškovi nejaký darček? –

Dobre, poďme domov, niečo tam nájdeme. Vážne. Plyšiaka, autíčko, koníka, varechu, nové topánky, ponožky...

– ...a aby Ježiško pekne zaspínal, daj mu svoj dudlík. –

A čo ak nechce spať? Čo ak bude večerníček a budú mu čítať rozprávky? A čo tie topánky a ponožky, mama! Dudel nie! To je môj dudel!

– Ty už si veľký chlap. Máš tri rôčky. Takí veľkí chlapi predsa nedudlíkujú. A chudáčik Ježiško... –

Daj pokoj s tým chudáčikom! Nie, dudel mu nedám! ...je to predsa Ježiško. Nosí darčeky. Môže si doniesť pod stromček. Možno donesie ...možno aj nový dudel. Nechcem nový! Tento si nedám! Všetkou silou dvoch trojročných rúčok bránil svoj kontingent. Nedá. Nedá. Nedá si ho zhabať.

Dal. Mama ho položila k jasličkám a hrdo sa vyplá.

– Som na teba pyšná. Urobil si dobrý skutok. Ježiško bude mať dudlík a ty si veľký chlap! –

Kašlem ti na veľkého chlapa, kašlem ti na... Nie, na Ježiška sa nekašle. Dobrý skutok. Hrdinský skutok. Najhrdinskejší zo všetkých hrdinských. Dočerta, môj dudlík!

Mama ho vtedy z jasličiek vzala. Vraj, čo keby synko v noci ručal. Neručal. Plakal iba dovnútra. Bol hrdinom. Hrdinom. Hlúpy hrdina...

Celý život sa snažil byť nejakým hrdinom. Celý život sa cíti hlúpo.

Úsmev mamy sa mu zliat s jej úsmevom.

Pietna spomienka pri hrobe Jána Harantu v Turzovke

Pietna spomienka pri pamätnej tabuli Pavla Hrtusa Jurinu v Klokočove

ČESTNÉ UZNANIA v kategórii PRÓZA

Edita ĎURČOVÁ

Judita ĎURČOVÁ

Jozef KOTTRA

Katarína HOLCOVÁ

Daniel IMRICH

Daniela ROMANOVÁ

Polmesiac a kríž

Hradby sultánskeho paláca v Carihrade črtali sa v hustej tme. Ich obrysy ponášali sa na nejasné tvary papiera, ktoré – akoby zoskupené v jeden celok a zároveň obrúsené – osvetľoval iba mihot fakiel stráží. Nad mestom ponoreným do spánku plával guľatý mesiac v splne. Zdalo sa, že zo všetkých obyvateľov hlavného mesta Osmanskej ríše nespal iba jeden – sám panovník...

Sultán Süleyman veru nemohol oka zažmúriť! Stojac v obluku jednej z veží, hľadel na nočnú oblohu posiatu závojom hviezd. Zdola k nemu doliehal šum vln Marmarského mora, ktoré ako obruč z troch strán obkolesovalo jeho sídlo osadené na kopci. V mysli sa mu vynárali všetky obavy minulých dní, týždňov a mesiacov. „*Allah, Allah!*“ dostal sa mu do uší výkrik rozliehajúci sa nádvorím vladárskeho príbytku Topkapı. To len dvaja sluhovia – vyrušení z oddychu na lôžkach – na popud správcu paláca Mustafu Ahada odvážali z pivníc skysnuté víno, aby ráno jeho miesto mohlo zaujať nové, ktoré kupci privezú z Tripolisu, a cestou sa im z káry takmer vyšmykol jeden z ťažkých drevených sudov. O chvíľu sa však ozvali celkom iné slová, nesúce sa dolu zo žalára umiestneného v podzemí, a boli také mocné, že sa im podarilo preniknúť cez nepoddajné múry až na úroveň veže, na dlažbe ktorej stáli sultánove nohy. „*Bože môj, dokedy ešte..?! Spas ma svojou milosťou, Kriste!*“ Pri tomto zvolaní sa vladára zmocnil nepokoj. Od nevhôle zachveli sa mu svaly na tvári. Vedel, že toto zaúpenie vychádza z úst jedného z kresťanských zajatcov... A pre boha Osmanov v ňom veru miesta nebolo. Süleyman si trpko povzdychol: „*Polmesiac...alebo kríž?!*“

Odbila polnoc. Muezín práve pred šiestimi hodinami, teda krátko po zotmení, zvolával ľud k zvyčajným modlitbám, ktorým sa niekoľko ráz denne podriaďoval každý Turek –obyčajný sedliak, mešťan, vezír či sám sultán – každý, okrem najvyššie postavenej ženy v krajine...Okrem jeho vlastnej manželky Hürrem Sultan!

Táto rusovlasá kráska dostala sa k nemu na dvor pred niekoľkými rokmi, keď ju pri jednom zo svojich pustošivých nájazdov zajali Tatári a predali do otroctva. Jej domovinou bývala Halič. Sultánskemu vládcovi natoľko učarovala, že sa stala najväčším klenotom a pýchou jeho hárému...Ba zašiel až tak ďaleko, že sa s ňou napriek dovtedajším zvyklostiam oženil, vymeniac jej konkubínat za punc úctyhodnej manželky. A nikdy to neľutoval. Hoci prv bývala kresťankou, v Konštantínopole zabudla na Boha i zvyky zeme svojich predkov. Aspoň sa tak zdalo.

Keď v lete roku 1526 mohutná armáda sultána Süleymana ako víchor vtrhla do Uhorska, nielenže pri Moháči zvíťazila nad uhorským vojskom, ale plienila všetko naokolo, berúc so sebou aj preživších zajatcov nazad do svojej domoviny. Takto sa za múrmi carihradského žalára ocitol aj istý kňaz menom Vavrinec. S medeným krížom visiacim mu na krku utešoval svojich súkmeňovcov slovami: „*Nestrachujme sa, druhovia moji milí, náš Pán nám iste včas príde na pomoc! Aj keď nás nepriateľ kríža obral o vlasť, slobodu, domovy aj rodiny a vyraboval i naše sväté chrámy, nezúfajme!*“ Za tieto slová by bol osmanský panovník najradšej prikázal opovážlivému mužovi v sutane dať vyrezať jazyk, no niečo – a sám nevedel, čo – ho od tohto úmyslu odradilo. Ba ponechal mu aj jeho drahocennosť z medi v tvare kríža, domnievajúc sa, že mu Vavrincove táraniny beztak neprinesú nijaké ťažkosti. Ach, ako sa len mýlil! Hoci Süleyman nepatril k orientálnym panovníkom, ktorí by nevedeli stolerovať iné vierovyznania, predsa len v hraniciach jeho ríše dominovala viera v Allaha ako zvrchovaného vládcu neba aj Zeme. Preto ho bolelo srdce pri vedomí, že jeho vlastná zákonitá manželka podľahla zvodom tohoto prekliateho uhorského frátra! Teraz ľutoval, že ho včas nedal skántriť katovi pod ostrím tureckej šable! Žiaľ, už to spraviť nemôže. Páter Vavrinec sa totiž pomaly, no isto dostal pod ochranné krídla jeho ženy...

V čase, keď kňaz padol do tureckého zajatia, bola Hürrem ešte len jednou z pučiach ozdôb sultánovho početného hárému. O kresťanských otrokov sa veru nestarala a ani k nim nemala prístup. Keď sa však stala jednou z jeho žien a hlavnou manželkou, všetko sa zmenilo. Süleyman totiž svoju milovanú veľmi ľúbil, ba priam zbožňoval, a na znak svojej lásky jej dovolil robiť takmer všetko. Na jeho dvore získala si naozaj veľkú moc, a to najmä politického charakteru, a jej slovo – slovo krehkej ženy – malo takmer rovnakú váhu ako to mužské. Vtedy už uhorský kňaz Vavrinec zakúšal „pohodlie“ osmanskej väznice niekoľko rokov... Raz, keď táto rozvážna a pôvabná žena kráčala nádvorím, začula z jeho úst spev kresťanskej piesne, clivá melódia ktorej ju dojala až k slzám. Hoci jej slovám nerozumela, ihneď prikázala strážam, aby ju do temnice ku kresťanským väzňom vpustili. Tu spoznala muža s tonzúrou, ktorý jej pripomenul kresťanský svet a všetko, čo s ním bolo späté...Začala ho navštevovať čoraz častejšie. Počas dôverných rozhovorov, ktorým ani živá duša nebola svedkom, strávila jej sultánska výsosť veľa času v spoločnosti územčistého služobníka Božieho. Naučila sa ako – tak porozumieť jeho reči a veľmi sa jej zapáčila. Ba daroval jej aj svoju Bibliu poškodenú putovaním do Istanbulu a časom, ktorú sa mu dovtedy úspešne darilo ukrývať pred vojakmi v záhrení svojich šiat a z ktorej ostatným zajatcom každyčký deň kúsok po kúsok predčítaval. Sám sultán sa iba s nevôľou prizeral na to, čo sa s jeho milovanou

manželkou začína diať. Škrípal zubami. Zatináľ päsťe. Kričal. Nikdy vřak pred ňou. Na to ju priveľmi ľúbil...Chcel dať Vavrinca sťatť, no jeho polovička, pre červeny odtieň svojich vlasov nazývaná Roxolana, to nepripustila. Kňaza aj jeho súkmeňovcov vzala zo žalára pod svoju ochranu. Dopriala im lepšie ubytovanie, výdatnejšiu stravu aj krajší odev. Na jej rozkaz im nikto nesmel skriviť čo aj len vlas na hlave. A sama takmer denne navštevovala uhorského duchovného v jeho izbe na prvom poschodí paláca. On jej srdce opäť otvoril pre kresťanského Boha. Naučil ju modliť sa k Nemu, povediac jej všetko – najmä to, akú obetu priniesol Kristus v prospech ľudstva. To by Allah nikdy nedokázal!

Roxolana pod vplyvom kresťanského učenia začala na okrajoch mesta budovať chudobince, ošetrovne pre chorých a tiež útulky pre opustené siroty. Tu so šťastnou dušou spoločne so svojimi družkami z paláca pracovala v prospech tých najbiednejších...Pravda, mnohí z istanbulských vezírov to nevideli radi, no ona na nič nedbala. Takmer vždy ju na tieto potulky sprevádzal aj brat Vavrinec. Stal sa jej verným priateľom a radcom. Ďakoval Najvyššiemu za dobrodenie, ktorého sa jemu i jeho druhom dostalo v carihradskom zajatí. A svojej ochrankyni z vdácnosti daroval aj medený kríž, ktorý sám nosieval na prsiach, a ktorý sa odvtedy stal jedným z jej najdrahších pokladov. Mešity so svojimi minaretmi sa z jej myšlienok načisto vytratili, aby ich miesto zaujal kríž a chrám.

Za horšie sultán pokladal to, že sa jej počas návštev v hárme podarilo presvedčiť niektoré z odalisiek o pravdivosti kresťanskej náuky. No nielen to. Aj časť služobníctva v Topkapi začala podliehať slovám svojej panej, ktoré vlastne pochádzali z mysle a úst uhorského frátra. A pod týmto vplyvom všetci tí, v duři ktorých sa už začínala uhniedzťovať viera v kresťanského Boha, prestali sa modlievať k osmanskému božstvu. Pod trestom smrti sa síce museli zúčastňovať pravidelných islamských modlitieb, ich srdce vřak už bolo na hony vzdialené Allahovi a časť z nich sa vo svojich komôrkach potajomky prihovárala Hospodinovi. Mužská časť palácového osadenstva navštevovala mešity aj naďalej, no v kútiku duře túžila viac po Bohu kresťanov z Uhorska. A Hürrem? – Tá odmietla stať sa aj naďalej súčasťou modlitieb k bohu osmanských Turkov. Ona jediná z celej ríše si to mohla dovoliť. Vladár ju mal veľmi rád. Takmer všetko jej odpustil. Navyše mala silný charakter, čo si u ženy vyžadovalo obdiv. Neustále svojho manžela prosila o životy zajatcov a žiadala pre nich lepšie životné podmienky. Sultán jej nič nevedel odoprieť, a tak sa jej prosbám občas podvolil. No vo svojom vnútri pociťoval nemalé obavy.

„Čo ak sa toto šialenstvo spoza hradieb môjho sídla ako mor rozšíri aj do iných miest krajiny?“ kládol si čoraz častejšie páľčivú otázku. Odpovedať na ňu nechcel... „Prekliaty fráter Vavrinec! To on je všetkému na vine!“ Táto

myšlienka preblesla mu hlavou ako blesk. Hrdo sa vzpriamil. Hoci bola hlboká noc, zišiel dolu z veže a rýchlym, rozhodným krokom zamieril na prvé poschodie ku dverám izbičky nenávideného kňaza. Aj on sa totiž bol priučil dačomu z uhorskej reči. Túžil mu vmietnuť do tváre všetko, čo mal na srdci a uľahčiť si tak. Keď sa však s týmto mužom ocitol zoči – voči osamote, zamĺkol, hľadiac mu uprene do nevädzových očí. Nakoniec to nemohol zniesť a miestnosťou sa rozniesol hnevливý tón jeho hlasu. Po vypočutí panovníckych slov Vavrincec pokojne preniesol: „*Áno, si vladárom mocnej ríše, ale ani ty nemôžeš zabrániť vôli nášho Boha! On vypočul moje pokorné prosby o zmilovanie a uľahčil svojmu ľudu v trápení. Ba urobil viac: v tejto cudzej, nepriateľskej zemi začal rozsievat' semeno svojho večného slova. Vstal z mŕtvych. Môže váš boh urobiť to isté?*“

Do Süleymanovej tváre sa nahrnula červeň. „*Dobre ma počúvaj, opovázlivý naničhodník: Ja nikdy, nikdy neprijmem vieru vo vášho Krista! Je Pánom neveriacich, božstvom porazených a otrokov.*“ „*Práve v tom spočíva Jeho sila*“, odvetil páter nebojácne. „*Za posledné mesiace si sa mohol na vlastné oči presvedčiť, aké zázraky vie Ježiš spraviť s ľudskými srdcami. Odomkyna ich totiž nie kľúčom násilia, ale milosrdenstva. A teraz už viem, že moje uväznenie poslúžilo k tomu, aby sa zvest' o Ňom hlásala aj v týchto končinách, sultán. Pozri len: prišiel si hrubou silou dobyť kresťanský svet pod záštitou polmesiaca, a dnes, po rokoch, ujarmuje križ tvoj dom! No zmocňuje sa ho celkom prirodzenou a pokojnou cestou.*“ „*Môj dom, ba ani čo len kus z Osmanskej ríše meno križa nikdy neovládne!*“ skríkol panovník v rozčúlení a takmer by sa bol na nešťastného duchovného vyrútil, keby nie toho, že tento mu šikovne uskočil nabok.

„*Opanuj svoj hnev, mocný pane*“, povedal mu krotko sluha Boží, „*utíš sa a vedz, že my, kresťania, nikoho nechováme v nenávisti. Ak sa iskieka, ktorú Boh zapálil v tvojom paláci, preniesie aj von z neho, nebude to násilím...Stane sa iba to, čo chce Hospodin. Viem, že nepoznáš naše zvyklosti a naša viera je ti celkom cudzia. Ale poviem ti ešte niečo: Ako Bohu poslúžila slabá žena na narodenie Spasiteľa, práve tak sa nástrojom Jeho vôle stáva iná žena tu, medzi pohanmi. My v Uhorsku si opačne pohlavie ctíme, v mojej domovine niet nijakých otrokyň...Ba ženy sem – tam smú rozhodovať o dôležitých veciach, nesúc na svojich pleciach časť bremena mužských úloh, ak je to potrebné. A v Tebe sa azda jedného dňa zažne svetlo Božej milosti – ak už nie pre slová samotného Krista, tak aspoň pre lásku k žene... Porozmýšľaj preto aj ty, sultán Süleyman... Či križ nepremohol už veľa tvrdých srdc?*“

Keď zadumaný vladár opúšťal príbytok toho, voči ktorému cítil hnev aj opovrhnutie, uprostred cesty zrazu zastal. Premýšľal nad kňazovými poslednými slovami. Čo ak je v nich kus pravdy? Môže pokoj križa niekedy zvíťaziť nad silou polmesiaca..?

Úskaliaми pоkúšení

Nad rozľahlými plánami mestečka Seinäjoki sa práve rozlievali podvečerné zore neskorého novembrového súmraku, keď sa Anelma – sotva dvadsaťročná osamelá osôbka s čudáckymi sklonmi blúdiť voslep fínskou pustatinou – vybrala na jednu z pravidelných potuliek po okolí svojho príbytku. Hnedovlasé dievča s nezábudkovými očami, pochádzajúce z dobrej rodiny a študujúce hru na violončelo, bolo už zopár rokov pútavým lákadlom pre nejedného mladého muža a hoci z celej duše túžilo po láske, až dosiaľ dávalo prednosť rozjímaniu v samote, ako i zadumaným rozprávam v prítomnosti Božej. Tie sa zvykli odohrávať práve počas prechádzok odľahlou prírodou, rozprestierajúcou sa v širokom okolí jej malebného mesta. V tých blažených chvíľach sa rada oddávala modlitbám za rodnú krajinu i za chorých a trpiacich tohto sveta... Jej najväčšou túžbou však bolo, aby srdcia jej rodičov prilipli k Bohu podobne, ako sa to udialo jej samotnej v čase, keď mala približne osem rokov. Nemenej vrúčne si tiež priała, aby jedného dňa smela objat' spriaznenú a milujúcu dušu v podobe statočného muža, ktorý by s ňou kráčal všednými cestami života...

Ani počas terajšej vychádzky nezaháľala, oddane prednášajúc pred tvár Najvyššieho svoje dôverné prosby a hoci o tom nemala ani len potuchy, vôkol nej sa vznášal krdeľ plavovlasých anjelov, odetých do žiarivomodrého rúcha a radostným hlaholom vzdávajúcich slávu Bohu za jej modlitby...

Akonáhle sa však zatúlala k okraju hľbočiznej priepasti, ktorú v tomto kraji s obratnosťou vyhlbila mocná ruka Božia, obloha zrazu potemnela a počali ju križovať plamenné blesky. Kdesi v diaľke zadunelo hromové burácanie... Mladučká študentka sa ani nenazdala a znevrady k nej prikvitol neželaný návštevník – sám vládca temnôt. Hoci jeho zjav pôsobil naozaj diabolským dojmom – spod rubínovočerveného plášt'a mu kde-tu vykúkalo zarastené čierne telo a jeho obličaj sa honosil úškľabkom odporného démona s veľkými žltými okál'mi – dievčina sa nezľakla, ba práve naopak, nebojácne sa mu postavila zoči-voči, očakávajúc jeho nadchádzajúcu reč.

„Dobrý deň, Anelma Severnová!“, zasipel jej do tváre a jedným dychom dodal: „Ako vidím, si opäť na svojich zvyčajných potulkách po vzdialených končinách rodnej hrudy... Deň čo deň ťa totiž neúnavne pozorujem a som teda i nebadaným svedkom tvojich modlitieb k Všemohúcemu. Dobré viem

o všetkom, čo ťa sužuje a po čom dychtí tvoje neskúsené srdce – ohó, až priveľmi dobre! A práve preto som sa rozhodol vyskúšať veľkosť i hĺbku tvojej viery, milá moja – veď na svete niet ľudskej bytosti, ktorá by len tak poľahky dokázala odolať nástrahám pokušení a nelapiť sa pritom do mojich osídel...“

Prv než sa z úst prekvapenej devy stačila vydrať odpoveď, prefikovaný diabol nelenil a bleskurýchle ju zahalil do svojho hrozivého plášťa, vo vzdušnom víre ju zanesúc k pobrežiu súostrovia Alandy. Tu pri neskrótých vlnách Baltského mora, ktoré jej s dravosťou obmývalo skrehnuté nohy a hojnými priehrštiami skrápalo dokonca i jej žltkastý kabátec, satan vyrukoval s lákavou ponukou: „Dievča, nože sa mi klaňaj a pred Bohom i ľuďmi ma vyhlás za zvrchovaného vládcu svojej duše! Ak to bez váhania vykonaš, zverím ti do rúk moc nad touto nádhernou, po švédsky hovoriacou provinciou Fínska so všetkými jej ostrovmi i hlavným mesto Mariehamn, ba čo viac – postarám sa o to, aby sa tvoja rodná krajina už nikdy viac nezmietala vo víre vojen či politických nepokojov, ako tomu neraz bývalo počas jej stáročnej histórie... Chorým a trpiacim tohto skazeného sveta sa taktiež dostane náležitej úľavy v podobe dostatku jedla i pitia a najmä trvácneho prístrešia, kde by mohli skloniť zbadačenú hlavu... Veď o to si predsa po celý čas žiadala alebo sa mýlim?“

„Nemýliš sa, vladár pekiel“, nebojácne mu odvetila Anelma. „Vo svojich modlitbách som za toto všetko naozaj úpenlivo prosila – no nie teba, ale Baránka nebies. A preto žiadna iná bytosť, či už vesmírna alebo pozemská, nemá právo prevziať na seba úlohu správcovstva Jeho darov, rozdávania ktorých sa prináleží ujímať výhradne Jemu... Pokojne si môžeš ponechať svoju dočasnú a pominuteľnú moc nad celým Alandským súostrovím – beztak sa ňou pýšiš iba preto, lebo ti ju môj láskavý Pán dovolil na istý čas užívať. No až sa ten čas pominie, rozplynieš sa podobne ako olovené mraky na oblohe, ocitnúc sa v putách na samom dne pekiel...“

Nasrdeného Lucifera táto reč vydráždila do krajnosti, no navonok na sebe nedal nič znáť, keďže od prvého okamihu rátal s námietkami. Kútikom ohyzdnej papule sa preto iba pousmial a sťa mávnutím čarovného prútika sa s dievčinou bez meškania presunul na Faerské ostrovy... Keď zmätená Anelma roztvorila oči, naskytl sa jej priam očarujúci výhľad na námestia i budovy tamjšej metropoly Tórshavn a zistila, že s diablom po boku sa nachádza na okraji kamenného návršia vysokánskej radnice, majúc pod sebou hlbokú priepasť jej okolitého priestranstva...

„Tááááák, a sme na mieste, drahá moja...“, posmešne zatiahol onen zlomyseľný naničhodník, uškŕňajúc sa pritom od ucha k uchu. „A či uhádneš, kam nás pomyselné bičisko mojej zázračnej sily práve zavialo, há...? Nuž aby si

vedela, sme v samom srdci malých ostrovov, tróniacich na severe Atlantického oceánu. Tento roztratený kúsok suchej zeme, čnejúci z hlbín mora uprostred vzdušnej trate medzi Škótskom a Islandom, sa vo chvíli nepochybne stane svedkom môjho víťazstva nad tvojou spurnosťou... Čo by si povedala na to, keby som ti ponúkol celé mesto aj s jeho rozľahlým okolím, obyvateľmi a prírodným bohatstvom? Postačí, ak sa zo strechy tohto mestského svätostánku vrhneš strmhlav dolu, vložíac dôveru vo svoju záchranu do môjho konania – nie do rúk Božích. Skôr než sa tvoje krehké telo dotkne tvrdej a nehostinnej dlažby, vyšlem tucet démonov, aby ťa zachytili a postavili na rovné nohy... Nemusíš sa vôbec ničoho obávať! A okrem toho, ak to pre mňa urobíš, tak ti na svoju diabolskú česť odprisahám, že tvojich rodičov prestanem pokúšať, aby neustále vzdorovali Najvyššiemu, čím sa im konečne uvoľní cesta k prijatiu Jeho lásky... Musíš uznať, že je to nezvyčajne veľkorysá ponuka!“

„Veľkorysá možno“, odseklo mu odvážne žieňa s iróniou v hlase, „no zaiste nie spoľahlivá a úprimná. A navyše, aký úžitok budem mať z toho, že mi k nohám položíš celý tento autonómny región, náležiaci pod dánsku nadvládu, ak má byť cenou za tvoje navonok darcovské gesto strata mojej nesmrteľnej duše...? Viem veľmi dobre aj to, že tvoji zlomyseľní päťolízaci by sa neunúvali ratovať ma ani v tom najhorúcejšom okamihu a pokiaľ ide o môjho otca i matku, som si väčšmi než istá, že nie tvoj pochybný zásah, lež svätá vôľa nebies ich jedného dňa vyslobodí z pút zaslepenosti, ktorá ich tak mocne zavádza od pravdy... Tak načo daromne prilievaš olej do ohňa mojej nedôvery v pekelnú moc, Belzebug?“

Namosúrené čertisko sa po týchto slovách iba mlčky striaslo, zagúľajúc krvou podliatymi očami. Vzápätí zúrivo schmatlo neoblomnú dievčinu a s ňou víchor sa s ňou na ostrochách mĺfových čižiem, horiacich ohnivými plameňmi, prenieslo do zasneženého Laponska...

„Práve sa nachádzame v kráľovstve polárnej žiary, drahá Anelma“, zasipel temný obyvateľ podsvetia, potmehúdsky zaškúliac na zdanlivo pokojnú ženu. „Definitívne sme opustili ostrov Streymoy, kde sa rozprestiera hlavné mesto Faerských ostrovov, vlastníctvo ktorých si s toľkou neuváženosťou odmietla... Nuž som zvedavý, či sa podobne zachováš aj v prípade môjho tretieho – a môžem ťa ubezpečiť, že aj posledného – návrhu.“

Mladá študentka so zatajeným dychom ustrnula, no pôvodcu hriechnej skazy to ani na okamih nezmiatlo a sebavedomým tónom pokračoval ďalej vo svojej diabolskej rozprave: „Vidíš tamtú zľadovatelú a osľňujúco bielu pláň, rozprestierajúcu sa pred nami? Hoci si dosiaľ nikdy nevtkročila na územie tejto čarodejnej oblasti oplývajúcej pôvabnou a priam čertovskú neskrotnou

prírodou, predsa len je súčasťou tvojej vlasti. Oprávnené sa teda nazdávam, že si dôverne oboznámená so všetkými jej nástrahami... Zariadil som, aby sa k nám prihnalo stádo divých sobov, ktorým je kolískou práve táto ľudoprázdna pustatina. Ako iste vieš, zvyčajne sú to prívetivé a mierumilovné tvory – tentoraz sa z nich však pričinením mojej vôle stanú zúrivé býky, dychtiace po pachu ľudskej krvi... A tieto snežné fúrie sa bez váhania vrhnú na akúkoľvek človečiu korisť, pokiaľ im v tom moja blahosklonnosť nezabráni! Tento hrozivý osud sa môže poľahky pritrafiť i tebe, Anelma Severnová a odvrátiť ho môžeš iba vtedy, ak sa bezpodmienečne vydáš na milosť a nemilosť môjmu šafáreniu s nebeskými váhami tvojho bytia. Potom sa postarám o to, aby ťa onen hlúčik trinástich sobov nechal na pokoji, ba privediem ti aj vysnivaného princa na bielom koni, ktorý ťa bude od lásky neprestajne nosiť na rukách...”

Dievčina odhodlane pokrútila hlavou, osopiac sa na svojho pokušíteľa týmito slovami: „Veľmi sa mylíš, ak sa nazdávaš, že som z tých, čo zaraz podľaŕhnú tvojim skazonosným osídľam, Lucifer. Rozzúrené soby mi nijako neublížia, pretože moc môjho Pána siaha nekonečne vyššie než márne úsilie tvojich chabých pokusov zastrieť mi rozum... Aj keby sa ich na mňa vyrútilo hoci tisíc, v mojom srdci sa neuhniesdi strach, ale radosť z nespochybniteľnej záchrany Všemohúceho a ani muža svojich snov nezískam tým, že sa bezhlavo poddám tvojim rozmarom, lež tak, že si zachovám vieru v dobré dary, aké je svojim verným schopný zosielať výlučne Boh. Ty nie si ničím viac než odporným hadom – potmehúdskeho vyvrheľom z raja, ktorý dal ľudstvu privoňať k prvotnému hriechu... Preto ma prestaň pokúšať rovnakými spôsobom, akým si sa pred viac než dvetisíc rokmi usiloval zvieť na púšti Krista a ihneď sa mi stráť z očí tam, kam naveky patríš – do horúcich pekiel!”

Len čo to rozhorlená Anelma vyriekla, diabol zo seba vydal neľudský škrekot a v záchvate zúrivosti rozkázal trinástim zo svojich nečistých duchov, aby sa prevtelili do sobieho stáda. Svorka huňatých zvierat sa v okamihu premenila na besniace monštrá s krvou podliatymi okál'mi, rútiace sa na bezmocne stojacu dievčinu... Keď už na tvári cítila ich nedočkavý dych, akoby zázrakom sa roztvorili nebeské žriedla a šípy v podobe zlatistého dažďa zahnali tieto zvery do neznáma. Vzápätí sa spoza oblakov s hromovým burácaním vynoril anjel menom Rafael, držiac v rukách pozlátenú harfu a vyludzuje z nej nádherné melódie. Tóny tejto zázračnej hudby, vyvierajúcej z prameňa nadzemských výšav, zasiahli Božieho protivníka priamo do skazeného a odbojného srdca. So šípmi svojich prisluhovačov sa s ohlušujúcim rachotom zrútil do hlbín podsvetia, zmietajúc sa v osídľach zdrvivúcej porážky... Na povrchu zeme po ňom zostali iba roztrúsené zvyšky tlejúceho popola a páchnucej síry.

„Drahá Anelma!“, prevravel Rafael, keď konečne osameli a všetko navôkol stíchlo. „Pred tvárou Všemohúceho si obstála v trojitom pokúšaní samotného diabla, nepodľahnúc vábeniu jeho satanských lákadiel... Nuž teda vedz, že ako dar za toto hrdinské počínanie ti Pán už onedlho vyplní trojicu najvrúcnejších prianí, s akými sa denne utiekaš k Jeho trónu. Áno, Fínsko bude od tejto chvíle prekvitať priam mĺovými krokmi a ubiedeným celého sveta sa čoskoro dostane primeranej potravy tela i ducha, tvoji rodičia sa jedného dňa zmenia k lepšiemu, otvoriac svoje srdcia dokorán pravde Božej a ty o pár mesiacov stretneš vymodleného ženícha, ktorý ti bude balzomom na osamelosťou zmietanú dušu... Jeho meno je Pietari Martensen, študuje architektúru v hlavnom meste Helsinky a má nezvyčajne ušľachtilého ducha. Ten je utvorený z najjemnejších vlákien nebeskej dúhy, rovnako ako tvoja prirodzenosť – ste teda navzájom pre seba ani stvorení... Prozreteľnosť už predvída onen úsek diania, na ktorom sa vaše cesty majú skrížiť, aby sa spoločne mohli uberať úskaliaми života. Keď sa tak stane, zanedlho porodiš dcéru menom Aulikki oplývajúcu črtami tvojho nevšedného umeleckého nadania a jej svetlo bude žiarit pred očami ľudí celkom tak, ako to stojí v Písmach... Plameň vášho rodinného šťastia nikdy nevyhasne – taká je odmena za tvoje statočné odpovede na satanášovo vierolomné pokúšanie.“

Ledva dozneli tieto slová, dievčinu obostrel žiarivý oblačný stĺp a zaniesol ju naspäť ku bránam Seinäjoki. Napriek svojmu očakávaniu sa neocitla na mieste, kde ju zastihol prefíkaný zvodca, ale priamo v centre mesta, stojac na prahu tamojšieho kostola *Lakeuden Risti* a dychtivo vstúpiac dnu, lebo jej duch jasnozrivosti mocne pošepol, aby medzi múrmi tejto svätyne vzdala nebesám vďaku za nesmiernu milosť Božiu.

JOZEF KOTTRA

Vytýkačka

Pod strechou útulne Ďurková
(piatok 26. júna 2020)

Nie každý pozná skratku popod skaly hrebeňa Ďurkovej. A navyše aj zoskupenie prednej rýchlej skupiny nemalo kontakt medzi sebou. Ostrá vytýkačka postavila do pozornosti každého. Mišo vybuchol a viní Tónyho, že letí dopredu a na nikoho nehľadí. „Už si nám to raz predviedol, keď si pred tromi rokmi ušiel na Kráľovej holi a skoro si tam zamrzol. Ak mieniš takto putovať i naďalej, určite si na rok rozmyslíme, či ťa zoberieme. A ostatní – všetci ste mali ísť spoločne skratkou popod tie skaly a hľadiť aj na začiatočníka a posledného, teda pána farára!“

Pán farár sa tiež bráni po svojom a nakoniec vytýka aj vedúcemu: „A Mišo nech si radšej nabudúce zahryzne do jazyka, keď mladým povie: ‚Chodte si, ako chcete!‘...“

Mišo neprotestuje, lebo na tento výrok si nepamätá. A napokon ako zakaždým; naposledy to bolo pred tromi rokmi; v takejto hmle on sám zostal čakať na hrebeni. Vtedy tam trčal na dĺžku dvoch ružencov. Dolu do chaty poslal pred sebou Stana, aby preveril, či sú tam už všetci a potom mu zavolať. Báľ sa, aby tadiaľ neprešiel nejaký oneskorenc a nepokračoval len rovno po chodníku. V takejto hmle kto to nepozná, ľahko sa pomýli a neodbočí dolu do chaty. Vtedy o zodpovednosti alfa vlka nič nevedel. Sám zo svojej životnej skúsenosti si kontroloval celú svorku a udával i takto jej smer.

O deň neskôr, Chata generála M. R. Štefánika
(sobota 27. júna 2020)

Tam hore do izby raz tak osobitne zapadli aj traja naši otcovia. Mišo sa trápil nad tým včerajším výstupom na Tónyho v Ďurkovej. Teraz mu to za zatvorenými dverami pomáhajú riešiť tatko Matko spolu s Jurajom. Matko tak priateľsky vysvetľuje situáciu postavenia Tónyho v našom spoločenstve. Lebo Tóny je závislý len na tomto našom putovaní. On prakticky nemá nikoho a okrem duchovných stretnutí žiadne iné aktivity. Po celý rok sa naháňa len za tým svojím obchodom a pritom nemá miesto, čas alebo niekoho blízkeho,

o ktorého by sa oprel. Žiadnych kamarátov, ako sme mu teraz my. Nemá partiu, kde by si oddýchol a trochu pookrial. Len my sme mu rodina a pripomíname mu a možno i nahrádzujeme jeho domov. Preto je rád, že môže každoročne spolu s nami putovať. Sú tam tie jeho výstrednosti či úlety, ale... Popravde, kto z nás nemá chyby?! Patrilo by sa pochopiť ho a vychádzať si s ním.

Juraj sa len teraz priznal, že cez lieky a distribúciu medikamentov podľa svätej Hildegardy sa s Tónym pozná už roky. Spomína na jeho živnosť, ako s nákladným autom doslova len sám jazdí po celej republike a zásobuje tie svoje predajne tovarom, ktorý predáva. Donedávna mu vypomáhala aj jeho sestra. Ale zistil, že neriadi obchody podľa jeho predstáv a skôr mu len zavadzia. Prepustiť ju nechcel a ani nevedel, lebo on nedokáže nikomu ublížiť... Našťastie vraj sama odišla.

Mišo ešte v tejto chvíli spoznania pravdy zadržiava slzy. Vzácny priateľom úprimne ďakuje. Otvorili a ukázali mu cestu. Napokon ich prijal do takého spoločného chlapského objatia. Pozná Tónyho desať, dvanásť a možno i viac rokov, ale až teraz mu začína rozumieť. Až teraz to celé chápe. Práve teraz, v tejto chvíli a tu v rozhovore s týmito dvoma bratmi, sa to celé v ňom otvára, láme a prináša úžasnú chvíľu poznania a odpustenia. Nevie síce, či to predtým bola len jeho ctižiadosť, pýcha, nadutosť, sebarealizácie, možno myšlienka na bezchybnosť akcie a čo ja viem čo všetko iné... Odrazu, práve teraz a tu, to z neho padá a on Mišo zostáva vo vzťahu k Tónymu slobodný. Kajá sa a prosí priateľov o prepáčenie za to svoje doterajšie správanie a konanie. Ešte im nestačí vysvetliť a tlmočiť ten pocit pokoja, ktorý ho práve teraz, v tomto momente poznania, napĺňa, ale už jasne cíti, že je dobre...

Rozišli sa a Mišo si začína upratovať svoje miesto na spanie. Čaká na Tónyho. Teraz nemôže nikam odísť. Musí sa sústrediť len na to jediné. Na prepáčenie, odpustenie a odprosenie. Túto chvíľu už nesmie premeškať. Onedlho si Tóny už aj sadá. k tej svojej neodmysliteľnej keramickej miske. Plnej kaše. a Mišo mu praje dobrú chuť...

Neviem, čo všetko si porozprávali, ako sa ten starší ospravedlňoval, čo o sebe a o svojom doterajšom akoby nepochopení Tónyho životného štýlu a jeho obmedzenosti i prinútenosti na nezvyčajný spôsob života a stravovania priznal. Jedno však viem určite, že táto spoveď týchto chlapov zbližila ako otca so synom. Mišo to aj priznal, že v Tonkovi vidí svojho syna Jozefa, ktorý mu už desať rokov chýba. Odišiel za prácou do Holandska a domov ani nekukne. Že preto bol včera na neho taký ostrý a prísny, lebo v ňom vidí nielen svojho starého a dlhoročného spolupútnika, ale najmä svojho syna. Bojí sa o neho! Má ho rád, a preto má aj o neho strach a starosť! Tak ako o svojho vlastného...

Aj tomu, svojmu Jozefovi, nedovolil vtedy na tom prvom putovaní z Kamienky vystúpiť na vrchol Chopku. Aby sa mu niečo nestalo. Dodnes, presne dvadsaťdva rokov, ho tlačila táto páľčivá výčitka za jeho vtedy tak prísne otcovské rozhodnutie. Dodnes si to nedokázal a nevedel prepáčiť a odpustiť. Ale práve teraz dostáva tú slobodu a začína chápať, že to jeho vtedajšie rozhodnutie bolo predsa len správne. Áno, jeho pätnásťročný syn vtedy žalostil, že mu to otec nechce dovoliť. Ale ak si uvedomíme, že by sa mu na tom, hoci takom malinkom a krátkom výstupe na vrchol Chopku vtedy bolo niečo stalo, asi by sme nikdy do Levoče neboli doputovali. a možno nikdy by sa toto dielo nebolo takto rozvinulo. Ako otec sa vtedy pred synom hájil tým, že ich cieľom je Levoča a na Chopok prídu inokedy. Niekoľkokrát mu vtedy povedal radikálne „nie“. Aj mu to patrične vysvetľoval, že sám ho nevládze na vrchol sprevádzať a samého ho pustiť sa veľmi bojí. Vysvetľoval mu, že v ten deň majú ešte pred sebou veľmi dlhú cestu a že ho radšej cestou zoberie na ten najvyšší vrchol, na Ďumbier. Vtedy totiž stanovali až na Čertovici, preto taká dlhá cesta. Nie ako dnes – už tu na Štefáničke.

Na tohtoročnom putovaní teda dostal otec tú slobodu. Oslobodenie a odpoveď na dvadsaťdvaročnú traumú zo svojho rozhodnutia. Zákazu synovi vystúpiť na Chopok. Potvrdil to práve spolupútnik, mladý Pauko, keď spolu so Samkom vybehli hneď v druhý deň na Sitno. Tiež si nedali povedať a odvtedy Pauko kríva. Kolená ho bolí a on sa obetavo namáha. Táto príhoda vyvolala aj v Mišovi ten pocit úľavy, ktorý dve desaťročia hľadal a zraňoval jeho vnútro. Bolelo to ako neskutočná ťarcha a nezodpovedaná otázka. A dnes je mu odrazu ľahšie. Možno je to už aj odpustené. Cez bolesť a utrpenie spolupútnika Pauka...

Miško sa zveruje svojmu priateľovi Tonkovi. Vyrozpráva mu o tejto svojej úľave, ktorú len teraz tak pozvoľne nadobúda. V danej chvíli, keď práve aj Tonka prijíma do svojho života. Presne takého, aký je! A ako sa už teraz teší na ďalšie spoločne strávené chvíle. Kedykoľvek a kdekoľvek v živote. Takéto momenty z pozemského putovania sa ťažko opisujú a vysvetľujú druhým, ktorí nie sú do veci celkom zasvätení. Určite tí najbližší to pochopia tak, ako sa títo dvaja starí pútnici teraz spriatelili, pobratali a všetko si odpustili. Aj Tóny priznáva tie svoje úteky a úlety a táto silná chvíľa pravdy je tu nielen pre týchto dvoch, ale aj pre život nás všetkých.

V čase písania predošlých riadkov mi poslali bratia bosí karmelitáni svoj časopis *Listy z Karmelu* a ja som tam v téme čísla Vnútoraná modlitba – pút' neustáleho obrátenia musel niekoľkokrát prečítať tretiu kapitolku pod názvom

Návrat k ozajstnému bližnému. Citujem ju preto celú:

Porušenosť hriechom ťa klame aj ohľadom ostatných ľudí, keď ti našepkáva, že môžeš ísť k Bohu sám, alebo že bližný ti je priam konkurentom v úsilí o Božiu priazeň (porov. Gn 4, 4nn). Vrcholom ilúzie je to, že ti ho predstaví ako nepriateľa, ktorého treba nenávidieť (porov. Mt 5, 43). A ak sa ti predsa len pripomenie prikázanie lásky, miluješ abstraktných ľudí, nie bratov a sestru, čo sú ti po boku.

Obrátenie spočíva v návrate k ozajstnému bližnému, ktorý ti azda ubližuje, ale nie preto, že je zlý, lež preto, že je krehký ako ty (porov. Mt 18, 21nn). Aj preto musíme k Bohu putovať spoločne, v modlitbe aj v živote, a navzájom si slúžiť, ako Kristus slúžil učeníkom (porov. Jn 13, 12 – 17). Obrátenie sa prejaví aj zmenou prístupu: nie sme povolaní žiť vedľa druhých, ale v postoji skutočnej lásky jeden s druhým, ba aj jeden pre druhého, v ochote dať svoj život (porov. Jn 15, 12 – 14).

So sv. Teréziou z Ávily ťa teda povzbudzujem, aby si druhým odpúšťal a prosil ich o odpustenie, ako nás to Ježiš učí v modlitbe Otčenáš (porov. CB 36) a aby sme si v duchovnom živote pomáhali ako spojenci (KŽ 7, 20; 16, 7). Žehnaj druhých (vyprosuj im dobro!) a prihováraj sa za nich.

So sv. Jánom od Kríža ti radím, aby si v bližných videl tých, čo pomáhajú Bohu s tvojím očisťovaním (porov. Výstrahy 15; Rady 3), aj vtedy, keď ich úmysly nie sú dobré.

Úžasné svedectvo vyriešenia konfliktu či zápletky Miša s Tónym, ktorí ho práve v predošlom texte riešili, vysvetľovali si a napokon uzavreli odpustením a pobrataním. Dospeli k vrcholu, k bodu, keď začali jeden druhého vnímať a chápať po novom. V duchu kresťanskej lásky a odpúšťania. a práve táto citovaná pasáž z časopisu karmelitánov to tak úchvatne rozoberá, vysvetľuje, opisuje a napráva, že mi to až dych vyráža. Priznávam, tento zážitok, toto poznanie som dostal a zapísal o nejaký mesiac po tej udalosti, ktorú sme s Tónym zažili. Presne 23. júla na sviatok svätej Brigity Švédskej. Teraz už aj túto sväticu, spolupatrónku Európy, vnímam a chápem, že aj ona sa nejakým spôsobom do toho celého zastarala a vložila.

Tak, Miško a Tonko, odteraz si to už zachovajte a my spolu s vami do konca života si to pamätajme a takto sa nielen jeden k druhému, ale ku každému bratovi a sestre v našom živote správajme! Všetci máme úžasnú šancu, ešte kým sme tu na tejto zemi, teda máme šancu zo dňa na deň sa naprávať a k tej lepšej – nebeskej vlasti – viac a viac sa približovať!

pútnik Jozef

● doma júl 2020

KATARÍNA HOLCOVÁ

Indiánska princezná

Už zase. Dokonale upravená zamestnankyňa letiska pri okienku na odovzdávanie kufrov zakrútila hlavou a s dokonalým úsmevom ukázala kdesi do diaľky, kde mám odovzdať svoj batoh. Odovzdane som vykročila. Letisko v Sao Paulo nie je práve malé. Najskôr som tie tajomné dvere, kde mám s batohom doraziť, minula, úspešná som bola až na druhý pokus. Klepem, otváram a snažím sa vysvetliť, o čo mi ide. Ale som v Brazílii a angličtina je tu niečo, čo sa príliš nepestuje. S dvoma mladíkmi sa nevieme dohodnúť ani rukami. S milým úsmevom mi niečo vysvetľujú, ale netuším čo a mám obavu, že boli na tom podobne s mojou angličtinou.

Čas plynie, mala by som byť už niekde úplne inde. V strese si spomeniem na zbytky španielčiny. Chytili sa, usmiali od ucha k uchu a spustili výklad – dlhý, rýchly a portugalský. Snažím sa im naznačiť, že im zase nerozumiem.

„Perdoneusted, pero yo no entiendoportugues.“

Zabudla som, že Latinoameričania si rozumejú, keď každý hovorí svojim jazykom, asi ako my s Poliakmi. Ale mne to nejde. Portugalčina má zložitú výslovnosť.

Mládenci sa na seba pozreli a jeden z nich zmizol. Čo ma čaká?

Zachvíľku priviedol drobné dievča. Malo na sebe dlhý plášť upratovačskej čaty. a hovorila španielsky.

Problém batohu sme s jej pomocou rýchle vyriešili, vyzeralo to, že mládenci pochopili, že batoh musí až do Prahy. Hlavne to šlo rýchle a snád' stihnem aj ja odletieť tým istým smerom ako batoh.

S drobnou Hispánkou sme mali namierené jedným smerom. Mala výrazne indiánske rysy a tvárila sa indiánsky dôstojne.

„¿De dónde es Usted?“

Pýtam sa jej odkiaľ je. Prekvapene na mňa pozrie čiernymi očami: „Usted“

Vykám jej a to ju vykoľajilo.

Po chvíľke odpovie:

„De Colombia.“

Potom sa rozhovorí. o bratoch a sestrách, kávovej plantáži na svahu, odkiaľ vidí more. Musí to byť krásna krajina. Španielsky som už dosť zabudla a tak moje otázky sú detsky primitívne.

„¿Porqué está Usted aquí?“

Chcem vedieť, prečo odišla z tej krásy sem na hlučné letisko na periférii veľkomesta.

Chvíľku mlčala. Indiáni toho veľa nenahovorila.

“You no sé.“

Vraj nevie. Pýtam sa na rodičov, čo oni na to, či im nechýba.

Odpovedá, že nevie, že utiekla.

Bez slova odbočí do dverí, kde ja už nemôžem.

Mierim k odletovej bráne. Chaos s nastupovaním do veľkého lietadla ma pohltil. Sadám si k príjemnej Španielke. Vlastne Bolívijskej. Hovorí mi o svojej rodine v Bolívii, ale aj o tom, že ona je už v Barcelone doma, len keby nebola tých Kataláncov.

Moja spoločníčka za chvíľu zaspáva, má za sebou už let z Bolívie.

Hviezdy osvetľujú zatiaľ ešte južnú oblohu. Pripomenie mi to pozabudnuté hviezdíčky v očiach drobnej Indiánky. Ten sivomodrý plášť hyzdil hrdú indiánsku princeznú. Aká by bola krásna stojaca nad svojou plantážou, zahladená do diaľky, oblečená v žiarivých kolumbijských farbách, vlasy na letisku schované pod čepčekom by sa jej leskli na slnku, v diaľke by hľadala more a snažila sa jemnými nozdrami zachytiť jeho vôňu. Vidím jej oči prekvapené mojim vykaním.

Spomínam na rok 1988.

Prišiel nás navštíviť mladý kolega z Holandska. Prišiel dobre vybavený v duchu strašidelných fám, ktoré sa zrejme v Holandsku o nás šírili. Mal so sebou všetko jedlo a na dne tašky schovával pre istotu aj toaletný papier. Tým, čo uvidel, bol milo prekvapený. Nevnímal infekciu kompromisov, ktorá pomaly zabíjala ľudí okolo nás a nahľodávala aj nás. Alebo to nechcel chápať, aby si nemusel kaziť dojem zo stredovekých uličiek. Počítal Škodovky, Lady, Dacie a Wartburgy a dobre sa bavil nad ich neurčitými farbami. Prepočítaval preňho smiešne ceny v príjemných vinárničkách a užíval si ich.

Posledný večer sme sa mu s kamarátkou zúfalo snažili vysvetliť, prečo chceme z tejto šedivej krajiny preč. Počúval nás a nakoniec povedal: „Nechcete utiecť len sami pred sebou? Potom u nás nič nenájdete.“ Pokladali sme ho za ignoranta, ktorý nechápal naše problémy.

Jeho veta vo mne ale zostala. Bola to provokujúca výzva, ktorú som ten večer nechcela počuť. Chcela som poľutovať. Tušila som, že vojsť do utečeneckého tábora ako obeť chýb iných je jednoduchšie ako vojsť do seba a stretnúť sa tam so svojimi chybami. Možno aj preto som vtedy zostala. A za rok už nebolo utekať treba.

S tou spomienkou som zaspala. Zobudila som sa, keď svitalo.

Nádherný východ slnka prebúdza lietadlo. Trup sa naplňal vôňou vajíčok. Usmievavé letušky ich roznášali rozospatým cestujúcim.

Pri vajíčkach som sa znovu dala do reči so svojou spolucestujúcou.

Porozpráva mi svoj príbeh študentky, ktorá chcela poznať Európu. Z prvého polročného pobytu sa vrátila na ďalší dvojročný. Na ústave ju skvele prijali, bola tam vlastne ako doma. Vtedy pred rokmi tu bolo normálne hovoriť španielsky aj s jej juhoamerickým prízvukom. Robila zaujímavý výskum. Potom sa zamilovala, vydala a mala deti. A až potom niekde v dedine neďaleko Toleda, odkiaľ bol jej manžel, pocítila, že tu nie je doma. Žili a pracovali v Barceloně, kde bol čím ďalej menej doma jej manžel. A teraz, keď preletí polku sveta zistí, že nie je doma ani v Bolívii.

Nedá mi a porozprávam jej, čo som včera zažila s drobnou kolumbijskou Indiánkou.

Tá milá slušná pani sa rozhorčí: „Nech si sedí doma, čo hľadá v Brazílii. Kolumbijci aj Venezuelčania utekajú cez hranice ako zajace, kradnú, človek sa necíti bezpečný. Nech si urobia poriadok doma,“

Skúsím oponovať otázkou:

„Umývala by mladá Brazílčanka záchody na letisku?“

Moja spolucestujúca zmlkne, dúfam, že som ju neurazila. Cestovanie vytvára zvláštne medziľudské vzťahy. Ľudia sa otvoria, rozhovoria, veď stačí cestovať z Košíc do Žiliny a do koľkých ľudských osudov môžete nahliadnuť. Ale teraz som to asi prešvihla. K tomu ešte tá moja nemotorná španielčina.

Pani sa ale neurazila a zachvíľu povedala: „Možno si niečo podobné o mne myslia v našej ulici. Prečo Bolívijska musí žiť v Barcelone. A vlastne s manželom sme tam dvaja cudzinci. Na letiskách mám pocit, že svet je nás všetkých, ale v našej ulici ma to prejde. Stále katalánčine poriadne nerozumiem, ale chápem, že väčšina susedov by chcela, aby sme sa vrátili domov. Nehlasujeme pre autonómiu. Mám sa vrátiť domov a ja neviem kde.“

„Ani neviete, ako Vám rozumiem.“

Porozprávala som jej svoj príbeh, ako som sa zobudila jedného 1. januára na tom istom mieste, kde som zaspala. Deň pred tým som tu bola doma, ďalší deň som už bola cudzinec.

Tak tu sedíme, lietadlo je niekde nad Valenciou, klesá, kontúry pobrežia sú už zreteľné, vidíme lode na mori, zachvíľu už aj slnečníky na plážach. Robíme oblúk nad Barcelonou, vraciame sa na letisko, pod nami vidím Sagradu Famíliu a Ramblu.

„Ste doma.“

„Doma. Možno. A možno z domu letím. Neviem,“ pripomenie mi náš rozhovor.

Niekoľko hodín čakania na letisku v Barcelone som využila na prechádzku k moru. Nekonečná pláž, brodím sa vlnami, je mi dobre, milujem more. Rada plávam, ale v mori sa vždy bojím, aby ma nestrhol zradný prúd. Pri mori som sa nenarodila, more nepoznám tou intuitívnou skúsenosťou domorodca, aj keď o ňom učím. Viem ale o ňom len to, čo som sa naučila z učebníc.

Lietadlá stále vzlietajú a pristávajú. Kam vozia ľudí? Domov? Tam, kde rozumieme tomu, čo sme sa nikdy neučili. Všetky ale miera smerom do neba. Domov.

Zlatobiely pelikán

(Vymyslený príbeh ako by mohol vzniknúť erb)

Pavol Hanus sa prechádzal po prírode. Bolo počuť zvuk spevcov, tokajúce bažanty a aj bzučanie hmyzu. Všade na vôkol rástli mohutné stromy, zdravé huby a lesné bylinky. Medzi horami zurčala rieka Topľa. Pre Hanusa to bola pastva pre oči a raj pre dušu. Keď sa blížil k rieke zostal stáť akoby mu nohy vrástli do zeme. Neveril vlastným očiam. Zabladel sa na vtáka, ktorý mal zlatý zobák, aj nohy. Pri ňom sedeli malé strieborné mláďatká. Boli tak krásne, že oči nemohol odtrhnúť od ich ligotu. Srdcom sa tešil krásnemu pohľadu až do zotmenia.

Keď sa vrátil nazad do kaštieľa kde býval, prudko otvoril dvere a zvolal: „Rodina moja, neuveríte čo som dnes zažil!“ hlesol Pavol. „Videl som vtáka so zlatým zobákom a so zlatými nohami! Mal malé vtáčiky a boli strieborné! Zazdalo sa mi že je to pelikán ale sám som tomu neveril, veď také vtáky tu predsa nežijú.“

Všetci krútili hlavami a nikto tomu neveril. Nadávali mu do bláznov, že taký vták a vôbec nie pelikán neexistuje. Rýchlo sa to roznieslo dedinou až ku krčmárovi Jurajovi. Bol to lakomec čo chcel rýchlo zbohatnúť preto predával pivo riedené vodou.

O niekoľko dní na to sa stretol Juraj s Pavlom.

„Hej ty tam!“ zakričal naň ho opitý krčmár. „Kde si videl ten príznak?“ opýtal sa ho s posmeškom.

„No predsa pri Topli“ odpovedal mu znechutene Pavol.

„A mal skutočne zlatý zobák a zlaté nohy?“ opýtal sa znova dotieravo.

Pavol už nereagoval na jeho slová iba hlavou prikývol a otočil sa na odchod.

„Ďakujem ti za zlaté pokušenie, cha chacha! Blázon“ zahundral krčmár kolísajúci sa na nohách.

Pavol si hneď pomyslel, že má niečo za lubom, no nechal to tak. Vedel o Jurajovi že je lakomý podliak preto ho jeho reakcia neprekvapila.

Krčmár Juraj si v krčme prichystal pušku a strelivo na „záhadné“ vtáky a uložil sa na stoličke na spánok. Tešila ho vidina ako rýchlo zbohatne. Skoro ráno vstal a hneď bežal k rieke. z okna kaštieľa si Pavol všimol utekať krčmára s puškou pod pazuchou. Hneď pochopil čo mám za lubom. Chcel skántriť

vtáky. Zišiel preto dolu schodmi a zobral si medvediu kožušinu. a hybaj za ním. Videl už Juraja ako sa obšmieta pri Topli. Hanus ho ticho pozoroval. Bol pripravený zasiahnuť. Keď Juraj zdvihol hlaveň pušky, Pavol si obliekol kožušinu a kráčal k nemu. Vydával pri tom medvedie zvuky „Brum, brum, brum.“ Juraj spanikáril, otočil sa od strachu zakričal a utekáááá nazad cez vodu akoby mu za päťami horelo. Pelikán pozrel hlbokými očami na Pavla. Priletel k nemu, zo zlatých pazúrov mu podal mešec zlata a hned' odletel nazad k mláďatám. Pavol už o nich potom nikomu nerozprával. Zlatky rozdal chudobným a spokojný sa vrátil domov do kaštieľa.

Od tých čias ľudia pomenovali mesto po Pavlovina Hanušovcenad Topľou, kde pelikán žil. Znázornili ho na erbe so zlatým zobákom, nohami a troma striebornými mláďatami. a Juraj? o tom naposledy počuli že sa upil a dostal medzi čertov do pekla a kde s nimi hrá mariáš.

Pred nebeskou bránou

Svätý Peter si obzeral Zem zo svojho miesta pri nebeskej bráne. Počas jej obiehania okolo Slnka sa veľká časť ľudí usilovala pochopiť rozdiel medzi pôvabným snom a ôsmimi hodinami v práci. Skupinky detí sa vracali zo škôl rýchlosťou gepardov, vyhlásených Olympijským výborom za podozrivých z dopingu. Zvyšní obyvatelia planéty riešili dilemu, či sa chcú prechádzať za spevu vtákov a kochať sa západom slnka, alebo si radšej pustia nekonečnú telenovelu, aby nemuseli potichu ťukať do svojich tabletov.

Tento pohľad vyvolal na tvári svätého Petra nepatrný úsmev. Všetci títo ľudia žijú, akoby sa s nimi nemal nikdy osobne zhovárať pri riešení posledných záležitostí. Nakoniec znechutene mávol rukou. Všetko je rovnaké a svet sa v podstate nikdy nezmení. Podobne sa ľudia správali za jeho čias, keď pochodovali po Jeruzaleme Rimania. Nezmenili sa za dvetisíc rokov a človek nemusel zastávať pozíciu vedúceho Štatistického úradu, aby vedel, že ani za ďalšie dve tisícročia nedôjde k podstatnej zmene.

Zrazu zaznelo tiché zaklopanie a prerušilo jeho filozofické úvahy. Svätý Peter dobre nacvičeným pohybom otvoril nebeskú bránu a vpustil dnu návštevníka. Ten sa po chvíli nespamätaného obzerania opýtal:

„Som tu dobre? Poslali ma, aby som sa informoval u vás.“

„Na lepšie miesto ste ani nemohli prísť“, prikývol hlavou Peter. Bol zvyknutý na podobné návštevy, patrili k jeho pracovnej náplni. Napriek tomu si každého návštevníka poriadne prezrel a tento tiež nebol výnimkou. Išlo o muža v stredných rokoch, ktorý sa ešte stále nespamätal z udalosti, ktorá sa mu prihodila.

„Čo sa vám stalo? Nejaká neočakávaná nehoda?“

„Podľa všetkého áno. Asi som dostal šmyk. Prosím, na podrobnosti sa ma nepýtajte, ani sám neviem, ako sa to všetko zbehlo.“

Svätý Peter s pochopením pokýval hlavou. Uchopil návštevníkov objemný fascikel s nápisom životopis na úvodnej strane a poťažkal ho v dlaniach. Obratne v ňom listoval, pričom ani nepozrel dnu. Po chvíli sa začítal do náhodne zvoleného odseku.

Keď ho jeho mladší brat prišiel navštíviť a požiadať o peniaze, neovládol utajovaný hnev. Vybúchla v ňom dovtedy skrývaná zlosť, stratil kontrolu nad svojim konaním a zasypal ho nadávkami. Pri vyhánaní z domu mu niekoľkokrát zdôraznil, že mu nepomôže a peniaze mu odmieta dať.

Svätec ostal stáť s otvorenými ústami.

„Ako mohol vyhnať brata, ktorý ho prosil o pomoc? Mladšieho súrodenca by mal predsa chrániť. No on mu miesto pomoci surovo vynadá a vyženie ho! Kde bol, keď sa rozprávalo o láske k blížnemu? Určite vtedy absolvoval rýchly kurz ničenia medziľudských vzťahov,“ dokončil svoju úvahu.

„Kam mám teda ísť?“ spýtal sa objekt úvah svätého Petra. Mužov zmätok pri pohľade na Petrovu tvár o poznanie vzrástol, „nebodaj tu nie som správne?“

„Ak vás tu poslali, tak poďte ďalej a v pokoji,“ odvetil v snahe, potlačiť svoju skazenú náladu. Počkal, kým návštevník odišiel a znechutene si sadol. Dokument odsunul nabok. Životné peripetie človeka, schopného zloby voči súrodencovi totiž nestáli ani len za všetky doteraz venované pohľady.

„Výborne, snáď to bude už len lepšie,“ prebleslo mu mysl'ou. Takmer sa opäť ponoril do kombinácie hlbokých filozofických úvah a všedných driemot, pri ktorých nie je nad čím dumieť, keď sa znova ozvalo klopanie.

„Tentoraz ide nepochybne o ženu, muži by pokojne vyklopali aj dieru. Lenže ona klopká slabučko a jemnučko. Určite bola dlhšie chorá a pripravila sa na svoj skon. S podobným spôsobom a rozhodnými i vyrovnanými tónmi som sa už dávno nestretol. Predchádzajúci agresívny jedinec sa správal, ako keby nevedel, či stojí pred nebeskou bránou, alebo stále stláča brzdu vo svojom vozidle.“

Jeho odhad sa v plnej miere potvrdil hneď po otvorení. V bráne stála drobná starénka, ktorá mohla slúžiť ako inšpirácia pre poviedku Boženy Němcovej. Pomaly vstúpila dnu a veľmi prívetivo sa usmiala na svätého Petra. Potom sa obzerala okolo seba, akoby podobnú nádheru neočakávala, no dúfala v ňu po celý život. Jej životopis, prinajmenšom o polovicu hrubší ako predchádzajúci, zvýšil množstvo písomností na stole. Ticho, ktoré medzi nimi dovtedy vládlo, prerušil až jej mierny hlas:

„Mladý pán, ak sa nemýlim, vy musíte byť svätý Peter. Rada vás spoznávam, ja som Helena Horáčková, za slobodná Jalibová. Dostala som sa správne do neba?“

„Samozrejme, rád vás spoznávam,“ potešil sa. Nepokazí si celú večnosť kvôli podobným maličkostiam. S neskrývanou radosťou sa postavil a začal rozhovor:

„Museli ste prežiť krásny a zaujímavý život.“

„Krásny bol, no toho zaujímavého by sa v ňom priveľa a prehnane nenašlo. Občas bol jednoduchý, prostý až všedný.“

„To nie je najdôležitejšie,“ mávol Peter rukou, „hlavne, že bol dobrý a prežitý v súlade s Božími prikázaniami a s vierou v nášho Pána. Ak dovoľíte, rád by som si prečítal váš životopis.“

„Samozrejme,“ odvetila a posunula ho bližšie ku nemu. Listoval v ňom, kým nenašiel stránku, ktorá ho zaujala. Bol presvedčený, že jej prečítaním potvrdí ženičkin cnostný život. Avšak nestačil prečítať ani len prvú vetu a už sa zatváril ako dieťa, ktoré našlo v Kinder vajíčku puzzle s jedným chýbajúcim dielikom očakávanej postavičky. Ako veľmi sa tešil, že stretol takú krásnu dušu a nakoniec sa dozvie niečo nepekné? Tvárila sa, akoby ani muche nedokázala ublížiť. Keby sa u nej nejaká vyskytla, podľa babičkinho zovňajšku by predpokladal, že ju namiesto vyhánania repelentom požiada, nech sa cíti ako doma. Ktovie, možno ju dokonca ponúkne čajom a keksíkmi. V skutočnosti je to klebetnica, akú by ste nenašli na celom svete! V dedine, kde bývala, žijú takéto iba dve. O mladej susedinej vnučke rozšírila, že je nezodpovedná, pije viac ako mnohí chlapi a ak sa v okolí žiadna diskotéka nekoná, tak si ju zorganizuje sama. Jej chýry sa rozliezli po obci ako mravce po neupratanej cukrárni. Svätý Peter v sebe len ťažko tlmil zlosť. Prečo sa vlastne mieša do správania tej dievčiny? Zodpovedná tínedžerka je väčšia zriedkavosť ako pozlátený dinosaurus mikroskopických rozmerov, ktorý sa venuje pestovaniu orchideí a vyšívaniu. Ona určite len striehne a čaká, kedy sa mladá dáma pôjde zabaviť. V dedine vie každý o každom a kvôli ženičkinmu, všetkých ohovárajúcemu jazyku, budú na dievčinu ukazovať prstom aj sardinky z konzervy, sídliace v obchode naproti regálu s pečivom.

Len čo zúrivosť pomaly ustúpila, ovládla svätého Petra tichá melanchólia. Dočítal odsek a starekin životopis položil na predchádzajúci. Nevedel, čo si má o tom všetkom myslieť. Odkedy sa tu dostanú aj takéto klebetnice? Stará pani si všimla jeho výraz a ustarostene sa ho spýtala:

„Čo vás trápi? Mali ste ťažký deň?“

„Nie, pokojne choďte,“ mávol rukou, „asi je všetko v najlepšom poriadku.“

„Práve tebe budem rozprávať o svojich problémoch. Nepotrebujem, aby celé nebo rozoberalo moje myšlienkové pochody,“ povedal si v duchu.

Návštevníčka odkráčala a svätý Peter dúfal, že si konečne dopraje na chvíľu pauzu. Avšak myšlienky v jeho hlave sa ako sršne agresívne búrili proti akejkolvek forme stíšenia. Po chvíli, namiesto oddychu, nepokojne pochodoval v nebeskej kancelárii a šomral na najrozličnejšie témy.

Táto činnosť ho natoľko zaujala, že kvôli nej prepočul ďalšie klopanie. Na analýzu rytmu ťukania mu chýbala nielen chuť, no aj príležitosť, pretože dotýčný jedenkrát ťukol na dvere a hneď, bez vyzvania, vstúpil dnu. Pri pohľade na neho ostal svätý Peter v šoku. Ak predtým chodil od únavy, teraz si musel sadnúť, aby si neľahol rýchlejšie, ako má vo zvyku. V snahe ovládnuť sa, dostal zo seba jedinu vetu:

„Prepáčte, ale ja neviem, ako sa mám správať k Šmolkom.“

Mladík pred ním si zahanbene uhladil strapaté vlasy, ladené v nezábudkovom odtieni, zúfalo zaškúľil na svoje roztrhané, ešte pred okamihom moderné rifle, vystihujúce jeho osobnosť a poznamenal:

„Čo sa čudujete? Radšej by som prišiel v niečom elegantnejšom, no nemal som na výber.“

Svätý Peter ho chvíľu považoval za bežného arogantného tínedžera, no zapôsobilo na neho chlapcovo skromné vystupovanie.

„Ty si určite skonal nečakane a predčasne,“ skonštatoval.

„Máte pravdu, dnes som čakal všetko okrem autonehody,“ pousmial sa chalan.

„Aby vás z toľkých autonehôd neroztrhlo,“ pokrútil hlavou prekvapený svätec.

„Možno máte pravdu, veď ten kamión ma asi naozaj roztrhol,“ odsekol mladík a Petrove kútiky úst sa prvýkrát zdvihli do úsmevu. Chlapcov výzor bol trochu neobvyklý, no určite by v nebi našiel aj niekoľkých jemu podobných. Musel uznať, že tento mladík sa mu rozhodne páči. Jeho životopis si vyžiadal iba z čistej zvedavosti. Rozdiel medzi jeho a starenkinou biografiou bol len o máločo tenší ako medzi leporelom o zvieratkách a všetkými doteraz vydanými dielmi Slovníka súčasného slovenského jazyka. Dokument, ktorý mal hrúbku prvéckeho zošita s vytrhnutými stránkami, by možno zavrel bez čítania, ale práve vtedy ho prerušil chalanov hlas a poklepanie po pleci:

„O liekoch je napísané až na konci.“

„O akých liekoch rozprávaš?“ nechápal svätý Peter. Chlapec sa asi chcel venovať štúdiu farmácie a autonehoda narušila jeho plány? Tento fakt by vysvetľoval, prečo je poznámka až na samom konci. Prečo by sa inak tento čestný, priamy a priateľský chlapec vypytoval na lieky?

„Tie, čo som nedávno ukradol,“ iskra v mladíkových očiach jasne túžila po podrobnejšom vysvetlení. Zlosť, nahromadená v hrudi svätého Petra, však pretrhla hrádzu. Vyliala sa von v podobe výkriku:

„Odíď!“

Mladík sa vymotal von najrýchlejšie, ako vo svojom zmätku zvládol. Svätca však ovládol hlboký smútok. Ako to tu bude onedlho vyzerat? Ľudia, čo nedokážu ovládať svoj hnev, klebetnice, ba dokonca aj zloději! Čo si má o tomto myslieť?

Opäť začul kroky. Tie však nesmerovali od nebeskej brány, no z opačného smeru. Vzápätí zaznel veselý mužský hlas:

„Určite máš za sebou vydarený deň.“

Ihneď vedel, kto ho oslovil. Bol to svätý Ján, ktorý sa tu ktovie odkiaľ zjavil. Svätý Peter sa zamyslel nad svojím priateľom. Odkiaľ berie svoj optimizmus, alebo sa naučil používať iróniu? Pre istotu sa ho spýtal:

„Prečo si to myslíš? Kde si sa dozvedel niečo podobné?“

„Sám uznáš, že bežne tu nevidieť takých znamenitých ľudí.“

Pohľad na svätého Jána, rozplývajúceho sa nadšením, ho pripravil aj o posledné náznaky dobrej nálady.

„Naozaj sme tu dávno nemali nikoho podobného,“ poznamenal sucho Peter a po Jánovom spýtavom pohľade dodal, „neviem, koho situ očakával ty, no ja som tu nemal nič neobyčajného.“

„Počkaj, počkaj, ten starostlivý otec rodiny, babička, ktorá pomáhala pri každej príležitosti a obetavý mladík podobajúci sa modrej are hyacintovej tu neprišli?“

„Podobná skupinka ľudí sa tu objavila, no veľmi sa mylíš pri ich vnútornej charakteristike. Keby si vedel, čo som si o nich prečítal, okamžite by ťa prešli podobné reči.“

„Vyhľadávanie dokonalých tu v nebi, našťastie nepatrí medzi priority. Inak by si tu mal možno celý deň prázdno,“ pousmial sa Ján.

„Výborne, no pozri sa. Ihneď navrchu máme zloдея liekov. Čo ak sa kvôli jeho krádeži nedostali človeku, ktorý ich naozaj potrebuje? Mal navyše toľko drzosti, že sa sám predomnou pochválil. Stará pani narozpráva viac ako skupina strák na zjazde extrovertného vtáctva a ten pán, čo vyhnal vlastného brata, by sa mal nad sebou poriadne zamyslieť!“ zúrivo ukazoval v životopisoch na časti potvrdzujúce jeho slová. Ján nechápavo pokýval hlavou:

„Peter, však si to nedočítal celé? Určite by si pochopil všetky súvislosti a získal iný pohľad na osoby, o ktorých hovoríš.“

„Na ktoré osoby?“ nechápavo sa opýtal Ján.

„Na tie, čo si dnes prijal vo svojej kancelárii a teraz vidíš skreslene ich nedostatky. Nemysli si, že mladík kradol lieky pre zábavu. Mal rodičov, ktorí pili všetko, čo tieklo a pritom uprednostňovali nápoje s etanolom. Ochorela mu mladšia sestra a v jeho rodine sa nenachádzalo veľa zbytočných úspor. Na konci životopisu je napísané, že peniaze za lieky, ktoré ukradol, nenápadne vrátil, len čo nejaké zarobil. Počas jazdy autom havaroval, práve keď sa vracal z lekárne.“

„A starenka?“

„O dievčine skutočne rozprávala viac, ako sa patrí. Z jej strany šlo však skôr o neopatrnosť ako o zlomyseľnosť. Spomínanú slečnu poznala od čias, kedy ťahala po dvore kočiarik s bábikou po susedinom dvore. Od raného detstva si ju obľúbila. Nečuduj sa, že považovala za veľmi dôležité

usmerňovať a dohliadať na dievčinkin osud. Bývala sama. Vlastné vnúcatá videla nanajvýš počas sviatkov, a tak sa so svojimi obavami podelila s prvým, koho stretla. Ktovie, kto tu spravil väčšiu chybu? Možno spravili horšie tí, čo tie reči šírili ďalej a nenechali si ich pre seba,“ zadumane zakončil svoje rozprávanie Ján. Svätý Peter si stál za svojím názorom. Ak už nemôže odvrátiť svoju kapituláciu, možno ju aspoň oddiali.

„Ospravedlň správanie toho chlapíka, čo vyhnal vlastného brata a ujde sa ti krátky potlesk,“ poznamenal.

„V tom prípade sa priprav, za chvíľu začínaš,“ pousmial sa nad ponúkaným aplauzom. „Spomínaný muž sa o brata staral a podporoval ho všetkými možnými spôsobmi. Ten si na podporu zvykol a nevážil si ju. Netrvalo dlho a začal svojho staršieho súrodenca využívať. Užival si život plnými dúškami, prestal pracovať, hľadať si akékoľvek zamestnanie a ak mu niečo chýbalo, nikdy nezabudol, na koho sa obrátiť. Po čase si starší brat založil rodinu a potreboval peniaze, aby pre ňu mohol zabezpečiť bývanie. Mladšiemu bratovi neprestal pomáhať a snažil sa mu zohnať ľahkú a skvelo platenú prácu. Podpora v nezamestnanosti, doplnená značnou časťou súrodencových úspor, bola omnoho jednoduchším a ľahším zdrojom príjmov. Tvojmu spomínanému návštevníkovi prednedávnom praskli nervy a vyhnal ho všetkými možnými spôsobmi, len nie tými, ktoré sú vo všeobecnosti považované za chladnokrvné, slušné a jemné. Neuznávam podobné riešenie, no mladší braček potom vzal prvú ponúknutú prácu a postavil sa na vlastné nohy.“

Svätý Peter sa na okamih zamyslel. Žeby sa naozaj mylil? Žiaden z nich asi nebol natoľko skazený, ako sa domnieval. Aby zmenšil priznanie vlastného omylu, sám pre seba poznamenal:

„Všetci spravili chyby. Keby som pokračoval v čítaní, určite ich nájdem viac.“

Svätý Ján prehľadal vrecko a vytiahol drobný kúsok poskladaného papiera.

„Náš Pán ťa s láskou pozdravuje. Poslal ti odkaz.“

Svätý Peter rozložil papierik a pozrel na text. Prečítal pre neho dôverne známu vetu:

„Kto z vás je bez hriechu, nech prvý hodí do nej kameň.“

Nechápavým pohľadom prevrátil najprv papierik, potom priateľa. Onedlho dopadli na zem prvé slnečné lúče. V tej chvíli sa rozkikiríkali všetky kohúty, ktoré tam žili. Svätý Peter v okamihu pochopil.

„Bože, odpusť,“ povzdychol si.

OBSAH

Zápis z vyhodnotenia Celoslovenskej literárnej súťaže duchovnej tvorby v kategóriách poézia a próza Jurinova jeseň 2020	4
CENA JÁNA HARANTU	7
Branislav VALKOVIČ: Magické chvíle Báseň	8
CENA FRANTIŠKA TAGÁNYIHO	7
Pavol ONDRÍK: Nedeľná reminiscencia...	9
CENA PAVLA HRTUSA JURINU V KATEGÓRII POÉZIA	11
Ondrej ŠÁLY: Retrospektíva Ráno Dôvera Vďačnosť	12
Lenka KÓŇOVÁ: z marca Dejepis jesenných jazier	14
ČESTNÉ UZNANIA V KATEGÓRII POÉZIA	17
Alena ORAVCOVÁ: Topánky V Taliansku	18
sr. Anežka Alžbeta ŽATKOVÁ: Popraskaná	19
Michael Livius NIBBIO: Zalej mi kávu	20
sr. Bonaventúra ŠMIDOVÁ: Objaviť vakcínu Život má prednosť	21
Jozef KOTTRA: Nevedel som Putovanie	22
Anna LAŽOVÁ: Svet hore nohami	24
Kristán SABOL: Moja prosba	25
Zachariáš DROBNÁK: Spoznal som...	26
Chiara UGRAYOVÁ: Rozhodnutie	27
Ján HRABČÁK: Čerešniar	28
Veronika KOVÁČOVÁ: Veľký dar	29
CENA PAVLA HRTUSA JURINU V KATEGÓRII PRÓZA	31
Jozef PÁLENÍK: Prikázaný smer	32
Jerguš RADAČOVSKÝ: (Ne)premýšlený plán	36
Zuzana MARTIŠKOVÁ: Vianočný hrdina	38
ČESTNÉ UZNANIA V KATEGÓRII PRÓZA	45
Edita ĎURČOVÁ: Polmesiac a kríž	46
Judita ĎURČOVÁ: Úskaliami pokušení	50
Jozef KOTTRA: Vytýkačka	55
Katarína HOLCOVÁ: Indiánska princezná	59
Daniel IMRICH: Zlatobiely pelikán	63
Daniela ROMANOVÁ: Pred nebeskou bránou	65

**Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.
Spolufinancovanie zabezpečil Žilinský samosprávny kraj.**

Názov: **JURINOVA JESEŇ 2020**
Zborník vybraných prác Celoslovenskej
literárnej súťaže duchovnej tvorby

Texty uvedené v zborníku neprešli jazykovou úpravou.
Hlavný partner projektu: Fond na podporu umenia

Vydala: Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej
pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja

Zodp. redaktor: Janka Bírová, riaditeľka Kysuckej knižnice v Čadci

Zostavila: Helena Pagáčová

Tlač: Varínska tlačiareň

Náklad: 200 ks

Rok vydania: 2020

ISBN: 978-80-88708-74-2

EAN: 9788088708742